Leto VII., štev. 15 („Jutro“ XIV., št. 84 a) Ljubljana, ponedeljek 10. aprila 1933 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča se posebej in velja po pošti prejemana Din 4.-, po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno.
Uredništvo:
Ljubljana: Knaflјeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

VATIKAN IN HITLER

Papenovo potovanje v Rim je v zvezi s sklenitvijo vsenemškega konkordata, s katerim se bo katoliška cerkev slično kakor v Italiji podredila Hitlerjevemu nacionalističnemu režimu

Rim, 9. aprila. r. Danes je prispel semkaj, na kolodvoru svečano sprejet, nemški podkancelar Papen. Splošno pozornost je vzbudilo dejstvo, da ga je pričakoval tudi zastopnik Vatikana, kar se doslej ni primerilo še nobenemu drugemu državniku, ki je prišel na obisk v Rim in je to dokaz, da pripisuje Vatikan prihodu Papena posebno važnost.

Razumljivo je, da posvečajo zaradi tega tudi v vseh ostalih diplomatskih krogih prihodu Papena posebno pozornost, tembolj, ker se naknadno doznava, **da obisk nemškega podkancelarja Papena ni v zvezi samo s sodelovanjem katoliškega centruma v Hitlerjevi vladi, marveč tudi s sklenitvijo splošnega konkordata Nemčije z Vatikanom. Sedaj že obstojajo konkordati med Vatikanom in posameznimi katoliškimi nemškimi deželami, Hitler pa želi izkoristiti sedanjo priliko, ko se vrši v Nemčiji unifikacija v duhu centralizma, ki daleč presega Bismarkovo ero, da bi tudi v pogledu odnošajev katoliške cerkve vzpostavil enotnost za vso Nemčijo. V tukajšnjih diplomatskih krogih smatrajo, da je Hitler izbral za to zelo ugoden trenutek. Kapitulacija katoliškega centruma in nedavna poklonitev katoliških škofov v Nemčiji mu dajejo dobrodošel povod, da pritisne na Vatikan in izsili čim ugodnejše pogoje za konkordat. Ker je vrhu tega znano, da hoče Hitler po zgledu Mussolinija vpreči cerkev v svoj nacionalistični voz, in je katoliški centrum v svoji, pred par dnevi objavljeni deklaraciji, ra to očividno pristal, mislijo v tukajšnjih diplomatskih krogih, da bo Papenu njegova misija v polnem obsegu uspela ter da bo nesel iz Rima ne samo odobritev sodelovanja katoliškega centruma v Hitlerjevi vladi ob izločitvi katoliške duhovščine, marveč tudi pristanek na vsedržavni nemški konkordat, ki bo neposredno podredil vse nemške katoličane Hitlerjevemu režimu. Hitler ima v tem pogledu dokaj močan argument v lateranskem sporazumu med Vatikanom in fašizmom. V tukajšnjih diplomatskih krogih so prepričani, da Vatikan Hitlerju ne bo mogel odkloniti tega, kar je dovolil Mussoliniju. Zaradi tega smatrajo, da je konkordat med Nemčijo in Vatikanom že gotovo dejstvo in da je s tem postala katoliška cerkev del nemškega režima v duhu Hitlerjevih nacionalističnih idej.**

V vatikanskih krogih ne prikrivajo bojazni, da bo to zelo čudno vplivalo na odnošaje katoliške cerkve odnosno Vatikana do ostalih držav, vendar pa naglašajo, da je treba upoštevati dejstvo, da se mora tudi katoliška cerkev prilagoditi sili razmer in iskati najboljšega izhoda iz situacije. Zato opravičujejo v vatikanskih krogih tudi postopanje katoliškega centruma v Nemčiji s tem, da je to le taktična poteza in da bodo katoličani ob prvi ugodni priliki znova naglasili svoje posebno stališče. Seveda pa vse to ne more izpremeniti dejstva, da se katoliška cerkev na ta način vedoma vpreza v Hitlerjev nacionalistični voz in Vatikan se ne bo mogel upreti, če bodo druge države z enakimi argumenti zahtevale zase enake konkordatne ugodnosti, ki jih je Vatikan priznal najprej Mussoliniju in sedaj očividno tudi Hitlerju.

Rim, 9. aprila. AA. Davi ob 8.25 sta prispela v Rim nemški državni podkancelar v. Papen s soprogo. Poročevalcu »Messagera« je izjavil, da bo ostal v Rimu do 18. aprila. Sprejela ga bosta papež in Mussolini. V Nemčijo se bo vrnil z letalom s svojo ženo in s pruskim notranjim ministrom Göringom. Glede na povabilo washingtonske vlade Nemčiji je Papen izjavil, da je to povabilo dokaz simpatij, ki jih uživa nemška vlada v Beli hiši. Edina naloga sedanje nemške vlade je ta, je pristavil v Papen, da uveljavi zdrave sile nemškega naroda in da reši Nemčijo žalostnih posledic komunizma. Pri tej obnovi Nemčije je potrebno Nemčiji iskreno prijateljstvo, ki ga kažeta fašistična Italija in njen voditelj za sedanjo nemško vlado.

Nemcem Mussolinijev načrt še ni dovolj

London, 9. aprila g. Kakor poroča »Daily Telegraph« je tudi nemška vlada v paktu štirih velesil predlagala več sprememb Berlinska vlada je dala sporočiti, da bi bila pogodba za njo v prvotno predlagani obliki nesprejemljiva. Če bi se vpoštevale spremembe, ki so jih predlagale ostale vlade, pa bi bila pogodba z nemškega stališča brez vrednosti. Nemčija zahteva s svoje strani pred vsem točno formulacijo vprašanja koridorja.

Kardinalna napaka

Varšava, 9. aprila. AA. Bivši vojni minister general Sikorski je objavil v listu »Kurier warszawski« članek pod naslovom »Nepremagani«. V tem članku pravi general Sikorski, da so zmagovalci svetovne vojne storili dve hudi napaki, ki lahko postaneta še usodepolni.

Dovolili so namreč nemški vojski, da se je po končani svetovni vojni umaknila z vso opremo, tako da lahko misli sedanja Nemčija, ki je bila leta 1918. poražena na bojnih poljanah, vnovič na vojno.

Po drugi strani pa so v Versaillesu storili to napako, da niso reparacijskih plačil določili za prav kratko dobo in s primernimi jamstvi, kakor so storili nemški zmagovalci leta 1871.

Ti dve napaki sta zastrupili vse povojno ozračje in povzročili sedanjo situacijo, ne pa vprašanje Pomeranskega. General Sikorski zaključuje svoj članek s trditvijo, da bi ostvaritev rimskega načrta odvzela bivšim zaveznikom sadove zmage l. 1918. Hkratu pa bi se uveljavilo nemško stališče, ki pravi, da vojne še ni konec

Grofi, baroni in ordni

Hitler se mora oddolžiti svojim bivšim protežejem ter je zopet uvedel plemstvo, odlikovanja in častne naslove

Berlin, 9. aprila d. Da bi zadovoljila poželjenja gotovih svojih pripadnikov, v prvi vrsti pa poželjenja svojih bivših protežejev iz vrst nekdanjih nemških fevdalcev, je Hitlerjeva vlada izdala zakon o zopetni uvedbi redov, naslovov in plemstva. Po tem zakonu ima vlada pravico priznati nemškim državljanom, ki so si stekli zasluge za »nacionalni preporod Nemčije« plemske naslove in podelitev odlikovanja, ki so bila z weimarsko ustavo odpravljena. S tem se hoče oddolžiti Hitler pred vsem bivšim nemškim baronom in grofom, ki so bili pod weimarsko ustavo postavljeni v ozadje. V utemeljitvi tega zakona se naglaša, da je bila storjena z odpravo plemskih naslovov velika psihološka napaka ter da je tako z notranje političnih kakor zunanje političnih razlogov potrebno, da se zopet uvede v Nemčiji plemstvo. Zakon določa, da se osebam, ki se jim prizna v znak zaslug plemski naslov, s strani države obenem pokloni tudi primerno posestvo, da bodo mogli svojemu plemstvu primerno živeti. Dejansko to ni nič drugega, kakor obnova nekdanjega plemstva in razdelitev državljanov na dva razreda, privilegirane in neprivilegirane. Istočasno določa ta zakon tudi zopetno uvedbo vseh častnih naslovov za uradništvo, ki so bili z weimarsko ustavo odpravljeni. Tako se bodo v Nemčiji zopet pojavili hofrati, tajni svetniki itd., da bo na ta način zadoščeno pohlepu monarhistično usmerjenih krogov. Zakon le določa, da so od tega odlikovanja izvzeti židje.

Popolna anarhija med nemškim uradništvom

Vsi „politično nezanesljivi“ uradniki bodo brez odškodnine odpuščeni iz službe — Vse pridobljene pravice anulirane

Berlin, 9. aprila d. V nizu odlokov, ki jih je že izdala Hitlerjeva vlada v svrho obnovitve starega pruskega duha v Nemčiji, je najznačilnejši odlok o obnovi uradniške hierarhije. Ta zakon, ki ga je proglasil Hitler na podlagi pooblastil državnega zbora, naj bi veljal sicer samo do 30. septembra 1933, vendar pa je skrajno značilen za duh, ki preveva sedanji nemški režim. **Zakon namreč določa, da se anulirajo vsa uradniška imenovanja, ki so bila izvršena po prevratu leta 1918 ter da se vsi državni uradniki na novo nastavijo. Pri tem se bo upoštevala pred vsem kvalifikacija, ki so si jo posamezni uradniki pridobili. V kolikor sedaj uslužbeni uradniki niso pristaši nacionalističnega režima, bodo morali brez odškodnine zapustiti državno službo. Kot odpravnino bodo dobili trimesečno plačo, s čimer bo ugasnila vsaka pravica do pokojnine. V bodoče se smejo imenovati samo državni uradniki, ki so dokazano nemškega pokolenja, pri čemer mora segati dokaz nazaj do drugega kolena.**

Izjema je dopustna samo za uradnike, ki so bili v službi že 1. avgusta 1914 in ki so si stekli med svetovno vojno posebne zasluge za Nemčijo ali njene zaveznike, nadalje za uradnike, kojih očetje ali sinovi so padli v svetovni vojni. **Politično nezanesljivi uradniki se morejo odpustiti iz službe brez vsake pravice na kakršnokoli odškodnino.**

Kar se tiče ministrov, bodo morali vsi, ki so ministrovali po letu 1918, vrniti vse prejemke, v kolikor presegajo ti prejemki pokojninske ali aktivitetne prejemke ministrov bivšega carstva. Ta zakon se mora duhu primerno izvajati tudi za uradništvo in nižje državne nameščence.

Razumljivo je, da je ta odlok vlade izval med uradništvom največje razburjenje, ker nihče ni siguren, da ne bo izpostavljen preganjanju in vsakomur preti odpust iz državne službe, če ga politična policija iz tega ali onega razloga osumi, da politično ni dovolj zanesljiv.

Herriot gre v Ameriko

Bivši ministrski predsednik je sprejel poziv francoske vlade in bo zastopal Francijo na washingtonski konferenci

Pariz, 9. aprila. AA. Zunanji minister Paul Boncour je dopoldne sporočil Herriotu uradno povabilo ameriške vlade. Herriot je izjavil, da sprejme povabilo. Tako bo Herriot zastopal Francijo na predkonferenci v Washingtonu.

Herriot se bo napotil v Zedinjene države kot »svoboden opazovalec«. Zato ne bo sprejel nobenih obvez temveč bo po končani predkonferenci predložil francoski vladi vse potrebne informacije o vprašanjih, ki bodo na dnevnem redu na predkonferenci v Washingtonu. Zlasti dragocene bodo informacije glede vprašanja vojnih dolgov.

Washington, 9. aprila. AA. Vest o tem, da je Herriot sprejel povabilo na predkonferenco v Washingtonu, so ameriški vladni krogi sprejeli z velikim zadovoljstvom. Roosevelt še ni določil stališča, ki ga bo zavzel napram Franciji. Politični krogi pa se nadejajo, da bo Francija v kratkem plačala decembrski obrok. Splošno prevladuje mnenje, da bo Roosevelt zahteval od parlamenta pooblastila za novo preureditev vojnih dolgov, zlasti glede obroka, ki zapade 15. junija 1933.

Lyon, 9. aprila. AA. Na vprašanje Havasovega poročevalca je Herriot izjavil, da mu ne more ničesar reči o svoji poti v Zedinjene države. Pač pa je srečen, da bo lahko odšel v Zedinjene države, koristil svoji domovini in poglobil prijateljstvo med Francijo in Ameriko.

Organizacija nemške propagande

Berlin, 9. aprila s. Organizacija novoustanovljenega državnega ministrstva za ljudsko prosveto in propagando je končana. Ministrstvo se deli na 7 oddelkov, in sicer: 1. proračun in uprava, 2. propaganda, 3. brezžična služba, 4. tisk, 5. film, 6. gledališče in 7. ljudska vzgoja.

Upor v španskem zaporu

Saragossa, 9. aprila AA. V tukajšnjih mestnih zaporih so se jetniki uprli. Ravnatelja in ječarja so napadli s palicami in kamenjem, ko je ječar videl, da je ravnatelj v nevarnosti, je ustrelil voditelja upora. Policija je kmalu vzpostavila red.

Pogrešno tolmačenje

Velik shod JRKD v Zagrebu — Minister Demetrović o napačno tolmačeni popustljivosti jugoslovenskega režima

Zagreb, 9. aprila n. Danes se je vršil v prostorih zagrebškega velesejma velik shod JRKD. Zborovanje je bilo nad vse odlično obiskano in so bili navzoči med drugimi tudi minister za kmetijstvo g. Juraj **Demetrović**, minister za šume in rude g. Pavao **Matica** ter zagrebški poslanec g. inž. Ferdo **Šega**.

Minister g. **Demetrović** je imel obširen govor, v katerem je razpravljal o političnih prilikah v državi s posebnim ozirom na Hrvate ter naglasil, da so se Hrvati pri novembrskih volitvah 1931 izjavili za jugoslovensko politiko. Zagreb je bil v jugoslovenskem pokretu vedno na čelu in tudi takrat ni zaostal. Zaradi tega je bilo potrebno, da se izvrši politična organizacija jugoslovensko mislečega prebivalstva. V tem pogledu so bile in še bodo težkoče, toda te težkoče se morajo premostiti, ker je to v interesu vsega naroda, a Hrvatov samih in Zagreba še prav posebej. **Sedanji jugoslovenski režim je bil dosedaj popustljiv, a ta popustljivost se je napačno tolmačila kot slabost. Šlo se je samo za tem, da se združi ves narod. Popustljiv pa je lahko samo oni, ki je dovolj močan. Zato je tudi sedanji režim v želji, da združi vse narodne sile, bil često prepopustljiv. Te popustljivosti pa se ne sme napačno tolmačiti, kajti večina naroda odobrava sedanjo jugoslovensko politiko in ta večina ima pravico, da se tudi brani pred manjšino. Izkoriščajoč to domnevno slabost so se pojavili tudi razni punktaši s svojimi punktacijami, ki so imele za posledico, da je znova oživela revizionistična kampanja.** Hrvatje so dosedaj pokazali to slabost, da sami sebe omalovažujejo. Gotovo ni bolj miroljubnega naroda, nego je naš narod, toda to še ne pomeni, da bi smeli drugi z nami početi, kar se jim zljubi. Problem enakopravnosti se mora javno razpravljati, toda to vprašanje se ne sme zastaviti tako, da bi se s tem načenjalo vprašanje notranje ureditve države. Oni ljudje, ki stavijo to vprašanje tako, mislijo pri tem na federalističen sistem. **Federalizem pri nas ni nič drugega, nego obnova fevdalizma in raznih klik in koterij. Pod krinko centralizma smo poprej dejansko imeli federalizem, ki so ga skušale razne skupine in skupinice izkoriščati in zlorabljati v svoje politične svrhe. Pravilna rešitev našega problema je v unitaristični ureditvi države pod geslom: en narod in en kralj. To pa dejansko pomeni najširšo samoupravo in široko decentralizacijo, v kateri odloča narod sam preko svojih predstavnikov.**

To je ona velika naloga, ki je sedaj na dnevnem redu. Hrvatska inteligenca je dosedaj hodila svoja pota, toda narod ji ni sledil, marveč je šel po svojem zdravem instinktu po svoji poti, ki vodi v narodno in državno uedinjenje. Minister Demetrović je zaključil svoj govor s pozivom, naj se vsi, ki resnično ljubijo svoj narod in svojo državo, združijo v močno falango, ki bo odločen pobornik narodnega in državnega edinstva in s tem tudi resničnega napredka Zagreba in Hrvatov.

Govor ministra g. Demetrovića je sprejela večtisočglava množica z viharnim pritrjevanjem. Prav tako toplo pozdravljen je nato spregovoril minister g. Pavao **Matica**, ki je izrazil svoje posebno zadovoljstvo, da se je zbralo na tem shodu tako ogromno število Zagrebčanov, ki so s tem dali jasen dokaz, da je Zagreb odločno v jugoslovenskem taboru. Govorilo je nato še več govornikov, med njimi zagrebški podžupan g. **Pavlica** ter več občinskih zastopnikov, kakor tudi narodna poslanca gg. **dr. Dožen** in **Ferdo Šega**. Ob koncu je bila sprejeta resolucija, ki izraža popolno zaupanje sedanji vladi in se izrekla za čim odločnejšo jugoslovensko politiko. Z viharnim odobravanjem je bil sprejet predlog, da se odpošlje Nj. Vel. kralju vdanostna brzojavka. Med prepevanjem jugoslovenskih pesmi je bilo nato zborovanje zaključeno, manifestacije pa so se še dolgo nadaljevale po ulicah.

Rimski načrti se ne smejo nikdar uresničiti

Pakt velesil, kakor je bil zamišljen v Rimu, bi resno ogrožal nadaljnji obstoj Društva narodov

Praga, 9. aprila. »Prager Presse« piše o paktu štirih velesil, da ne more postati dejstvo v obliki, kakor jo je zamislil njegov stvaritelj. Evropski direktorij se mora podreti ob ugovorih Anglije in Francije in ob odporu velike večine vseh ostalih držav, ki ne bodo dopustile, da bi štiri velesile odločale o njih brez njih in da bi po 14 letih mednarodne demokracije, ki jo reprezentira Društvo narodov, prišla v Evropi do oblasti diktatura svete alianse. Vprašanje revizije, naglaša list, je odvisno od izpolnitve v členu 19 pakta Društva narodov določenih pogojev. Če bi to kočljivo vprašanje prišlo v diktatorski dobi na dnevni red v Ženevi, bi to hudo ogražalo mir in red v Evropi in na svetu sploh. Pakt med štirimi velesilami bi lahko prinesel sporazum v onih vprašanjih, ki so še nerešena med temi štirimi državami in bi gotovo mnogo pomagal osigurati mir. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš bo imel dne 27. t. m. v plenumu podposlanske zbornice velik ekspoze o stališču Češkoslovaške glede pogodbe med štirimi velesilami.

Ustoličenje pravoslavnega škofa v Zagrebu

Zagreb, 9. aprila. n. Danes je bil svečano ustoličen prvi pravoslavni škof v Zagrebu episkop Dositej. Svečanosti v pravoslavni cerkvi so se udeležili zastopniki vseh zagrebških državnih in vojaških oblasti, zastopniki mestne občine ter raznih kulturnih in nacionalnih društev. Nj. Vel. kralja je zastopal komandant armije general Marić. Navzoči so bili tudi evangeljiški škof dr. Popp, nadrabinar dr. Schwartz, dočim se je zelo kritično opazila odsotnost zastopnika rimskokatoliške cerkve. Po svečanem ustoličenju novega škofa, med katerim je bil prečitan tudi ukaz Nj. Vel. kralja o potrditvi izvolitve in imenovanja, so novzoči predstavniki oblasti in korporacij čestitali novemu škofu, ki se je z daljšim govorom zahvalil, povdarjajoč, da hoče biti apostol ljubezni in bratstva med jugoslovenskimi brati.

Proces proti angleškim inženirjem

London, 9 aprila č. Pričetek procesa proti angleškim in ruskim inženirjem ki so bili nameščeni pri družbi Metropolitain Wickers Ltd v Moskvi ki bi se moral pričeti prihodnji ponedeljek, je bil odgoden do srede. Po vesteh iz Moskve bodo obtožence branili ruski odvetniki ki morajo proučiti vse gradivo v petih dneh. Sovjetski poslanik v Londonu je objavil, da so dobili dovoljenje za potovanje v Rusijo zastopnik Reuterjevega urada, poseb- ni dopisnik »New Chronicla« in še nekateri drugi. Razen tega se bodo smeli udeležiti procesa stalni dopisniki angleških listov »Manchester Guardian«, »Daily Telegrapha« in »Observerja« v Moskvi.

Eksplozija v bolgarskem premogovniku

Sofija, 8. aprila. AA. Snoči ob 7. je eksplodiral plin v premogovniku blizu vasi Tvrdice. Zaradi eksplozije se je porušilo več galerij in opornikov ter podsulo mnogo rudarjev. Po poročilu rudarskega oddelka trgovinskega ministrstva je v rudniku našlo smrt osem delavcev. Reševalna dela se nadaljujejo. Uvedena je preiskava, da se dožene, kdo je za nesrečo odgovoren.

Madžarski državni proračun

Budimpešta, 8. aprila AA. Finančni minister Imredy je predložil parlamentu državni proračun za l. 1933-34. Izdatki znašajo 764.900.000 pengov. Napram lanskemu proračunu je novi znižan za 41.300.000 pengov. Primanjkljaj bo znašal 12 milijonov pengov (120 milijonov Din). Po mnenju finančnega ministra je ta primanjkljaj predvsem posledica trianonske pogodbe zaradi katere mora Madžarska izplačati 87.600.000 pengov na leto samo za pokojnine. Nadalje je Imredy navedel, da znaša davčna obremenitev v Nemčiji na glavo 229 pengov, v Avstriji 181, v Belgiji 172, v Češkoslovaški 114, na Madžarskem pa le 82 pengov.

Vlada bo prepovedala državnim upokojencem vse postranske dohodke iz državne blagajne. Pospeševala bo pridelovanje tobaka, znižala število visokih in srednjih šol, pač pa bo obdržala državna gledališča zaradi njihovega kulturnega poslanstva.

V službi človekoljubja

Občni zbor Kolašic je zopet podal razveseljivo bilanco uspešnega človekoljubnega dela

Ljubljana, 9. aprila.

Po lepem običaju je Kolo jugoslovenskih sester tudi letos izbralo cvetno nedeljo za dan svoje redne skupščine. Dvanajstič je že zborovalo to humano društvo, ki je prevzelo naše težko nalogo pomagati bednim, lajšati gorje siromakom. Zborovanje se je vršilo ob 15 v zeleni dvorani Uniona. Predsednica dvorna dama ga. Franja *Tavčarjeva* je poleg članic pozdravila zastopnico banske uprave gdč. Šavnikovo, go. Kroftovo kot zastopnico TKD Atena, go. Martelančevo za »Ženski svet«, go. Vasičevo za Splošno žensko društvo, go. Kraigherjevo za Zvezo gospodinj, go. Minko Govekarjevo za Ženski savez in vse delegatinje podružnic. V predsedniškem poročilu je podčrtala plemenito delo organizacije in prosila članice, naj še dalje vztrajajo in z ljubeznijo vodijo prepotrebno delo v korist siromakov in javnosti.

Tajnica ga. *Schottova* je v glavnem navedla, da je v dravski banovini 40 poverjeništev, Kolo pa šteje v Ljubljani 2300 članic, od teh 180 ustanovnih. Društvo potrebuje za svoje človekoljubno delo mnogo denarja in zato porabi vsako priliko za denarne vire. Lanska akcija prodaje olja je dala čistega okrog 5000 Din, denar se je porabil za počitniško kolonijo v Kraljevici. V proslavo materinskega dne je lani v maju priredilo Kolo akademij, ki je zelo uspela, materinski dan 8. maja je pa s prodajo znakov vrgel društvu 5265 Din. Denar se je razdelil med 80 revnih mater. Za dom v Kraljevici je društvo kupilo v Kočevju 98 odej, priredilo je tudi efektno loterijo, katere čisti dobiček je bil namenjen koloniji v Kraljevici. V juliju je društvo poslalo v Kraljevico 114 otrok, druga ekipa v avgustu je pa štela 100 otrok, med temi 11 iz Koroške. Za božičnico je Kolo obdarovalo 300 otrok in 70 ženic, pozneje pa je razdelilo darila in denar še nekaterim prosilcem, da je bilo vsega skupaj *415 obdarovancev*. Stalno podpira Kolo vsak mesec pet akademikov in tri družine z denarno podporo ter mačuje dnevno hrano v Delavski zbornici trem akademikom.

Tajnica je nato navedla še celo vrsto podpor in dajatev ter raznih človekoljubnih dejanj, iz katerih je razvidno, da Kolašice res vzorno in požrtvovalno vrše prostovoljno nalogo in da je dolžnost javnosti, da jim gre tudi v bodoče v vsakem pogledu na roko. Kolo je sodelovalo tudi pri raznih proslavah, pri otvoritvi Sokolskega doma v Šiški, pri manifestacijskem obhodu ob priliki 20 letnice balkanske vojne, podpisalo je vdanostno adreso Nj. Vel. kralju, delegatinje so se udeležile raznih proslav v Beogradu, Zagrebu itd. Pietetno se je zbor spominjal tudi pokojnih članic, nakar je tajnica zaključila, da glede na vsestransko plemenito humanitarno in narodno socialno delo, ki ga nestrankarsko brez razlike vrši Kolo JS za slabotno deco, za podpiranje bednih mater, sirot in dijakov, ne bi smelo biti v dravski banovini niti enega kraja, kjer ne bi bilo Kolašic.

Gospodarsko poročilo je podala ga. *Gašperlinova*. Predvsem se je nanašalo na dom v Kraljevici, katerega inventar je bil lani znatno izpopolnjen: dom je opremljen z vsemi potrebščinami, letos pa bo del poslopja dvignjen za eno nadstropje. V korist doma se je vršila loterija, ki je dobro uspela, mnogo so pa prispevali razni dobrotniki, med katerimi gre v prvi vrsti zahvala tvrdki Agnola, Kranjski industrijski družbi in mestni občini.

O stanju blagajne je poročala ga. *Likozarjeva*, v imenu nadzornega odbora je na ga. *Pajničeva* predlagala odboru absolutorij, kar je bilo tudi sprejeto. Sledila so poročila delegatinj podružnic in sicer je za Blanco poročala ga. Pirkmajerjeva, za Trbovlje ga. Čargova, za Kamnik ga. Rupnikova, za Novo mesto ga. Rozman-Klemenčičeva, za Žalec ga. Pivčeva, za Kočevje ga. Rupnikova, za Kranj ga. Pipanova, za Škofjo Loko ga. Šinkova, za Staro vas ga. Benediktova, za Moste ga. Gostičeva in za Tržič ga. Bocakova.

Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor, ki se bo naknadno konstituiral: Franja Tavčarjeva, gospa Cukavčeva, Marija Pirkmajerjeva, Desanka Popovićeva, Ferdinanda Majaronova, Erna Schottova, Anka Celnarjeva, Nika Fleretova, Minja Bajtova, Anica Likozarjeva, Jožica Likozarjeva, Minka Gašperlinova, Marija Pogačnikova, Tilka Zbašnikova, Nuška Krivicova, Angela Agnolova, Milka Bahovčeva, Ana Počkarjeva, Ivanka Prelčeva, Ruža Šantlova, Jakobina Žitkova, Marija Ganglova, Manica Komanova, Jožefa Hrašovčeva, Silva Hrašovčeva, Marija Fakinova, Angela Kunsteljeva, Helena Pajničeva, Marija Babnikova, Maša Gromova, Mila Turkova, Viki Kraigherjeva, Ana Ilešičeva, Eliza Gnezdova in gospa Vončinova.

Mariborski nedeljski dogodki

Maribor, 9. aprila

Cvetna nedelja je bila lepa, solnčna. Dopoldne je bila otvorjena sezona na letnem telovadišču Sokola Matice, kjer se je vršil turnir v odbojki, ki so se ga udeležila vsa mariborska društva, prisostvovalo je tudi število občinstvo. Ves dan so romale v mesto množice občinstva iz okolice, ki so se prišle poklanjat manom lavantinskega vladike knezoškofa dr. Karlina, katerega slovesni pogreb bo jutri dopoldne.

V soboto je gledališče uprizorilo premiero moderne Preradovičeve igre »Se li razumemo«, ki je dosegla velik uspeh. Gledališče je bilo razprodano. V Narodnem domu je pa bila prva slavnostna akademija mariborskih trgovskih akademikov pod pokroviteljstvom župana dr. Lipolda. Prvi je dr. Kralj pozdravil vse občinstvo, med katerim so bili tudi župan dr. Lipold s soprogo, oba sreska načelnika dr. Ipavic in Makar, predstojnik policije dr. Hacin, narodna poslanca Krejči in Spindler, zastopnik Slovenskega trgovskega društva Mejavšek in drugi, ter podčrtal važnost prireditve za Maribor. Nato so gojenci v režiji Vladimirja Skrbinška zelo dobro in učinkovito podali Balzacovo komedijo »Mercadet«, nastopil je tudi pevski zbor društva Trgovske akademije pod vodstvom profesorja Vasilija Mirka, ki je zapel več narodnih pesmi. G. prof. Mirk je prejel lep šopek nagelinov.

V nedeljo dopoldne je bil v mali dvorani Narodnega doma občni zbor »Jadrana«. Predsednik dr. Bergoč je podal pregledno sliko društvenega delovanja v preteklem poslovnem letu. Iz skrbno sestavljenega tajniškega poročila Josipa Bratoža je razvidno, da je bilo društveno delovanje tudi lani usmerjeno na gojenje naše lepe pesmi. Društvo ni zamudilo nobene prilike, da ni pohitelo na deželo in podpiralo podeželske zbore in zasluži zato v tem pogledu vse priznanje. Pridno so delovali tudi vsi ostali odseki, zlasti podporni meddruštveni odbor, ki je lajšal emigrantom gorje v hudi zimi. Društvo je preskrbovalo brezposelnim prenočišča in hrane ter je podprlo 341 siromakov, ki jih je neusmiljena usoda pregnala z lastne grude.

Poročilo pevskega odseka je podal g. Lah. Zbor je dosegel velik napredek pri tekmovanju slovenskih pevskih zborov v Ljubljani, odnesel je prvenstvo v drugi kategoriji ter si priboril za nagrado pozlačen pokal. Poročilo emigrantskega odseka je podal predsednik dr. Bergoč, blagajniško pa g. Krištof. Pri volitvah je bil ponovno soglasno izvoljen za predsednika g. dr. Bergoč. Pri raznoterostih je nastala živahna razprava o predlogih, ki so jih iznesli zastopniki »Nanosa«. Sklenjeno je bilo, da bosta obe društvi delovali v bodoče rame ob ramenu in se medsebojno podpirali. V imenu mariborskega strelskega okrožja se je za vneto sodelovanje pri vseh strelskih prireditvah zahvalil upravnik »Večernika« g. Reja.

Policijska kronika je bila precej suhoparna, zabeležen je bil samo poskušen samomor nekega 20letnega mladeniča, ki je skočil iz igralnice Velike kavarne na dvorišče. Obležal je nezavesten, iz ušes in nosa mu je tekla kri. Reševalci so ga prepeljali v bolnico.

Zaščitna organizacija Ljubljane

Osnovan je odbor za zaščito mesta (OZAM), ki bo skrbel za pouk prebivalstva o zračnih napadih

Ljubljana, 8

V prejšnjih dobah je vsaka država skrbela za svojo varnost prebivalstva s tem, da je imela dobro oboroženo in pa strumno vojsko, da je mogla v času vojne nevarnosti nemudoma stopiti v akcijo, bodisi na meji, na fronti ali v notranjosti. Prebivalstvo, ki je ostalo v zaledju, je bilo obče varno pred neposrednimi učinki vojnih viharjev. Že v teku svetovne vojne in zlasti v povojni dobi pa se je vojaška tehnika, posebno v zrakoplovni in kemični stroki tako izpopolnila, da bo strategija v prihodnjih vojnah imela dokaj drugačno nalogo in obliko, kakor smo je bili vajeni doslej.

Pri eventualnem sovražnem napadu in pa pri spopadih v splošnem ne bodo prizadeti samo vojaki, v bojni črti, temveč bo v veliki nevarnosti tudi civilno prebivalstvo v zaledju, najbolj pa prebivalstvo v velikih mestih, v industrijskih krajih in naselbinah ob važnih prometnih napravah in pa ob železniških križiščih.

Če bi prišlo do vojne, je treba računati s tem, da bo sovražnik skušal s pomočjo napadov iz zraka povzročiti zmedo in škodo tudi med prebivalstvom v državi. To bo napravil na ta način, da bo spuščal iz zraka vžigalne in plinske bombe ter s tem uničil človeška bivališča in pa skladišča raznih življenjskih in vojaških potrebščin. Naša vojska pripravlja vojake v orožju za obrambo pred neprijateljskimi napadi. V današnjem času pa mora biti tudi civilno prebivalstvo poučeno o bistvu in oblikah morebitne zračne vojne o učinkih strupenih plinov ter o zaščiti pred njimi. Vsak državljan mora vsaj v glavnem poznati nevarnosti, ki mu jih lahko prinese bodoča vojna, a spozna naj tudi možnosti in sredstva, kako se more pred strahovitimi učinki zaščititi.

V večini evropskih držav, tako v Franciji, Italiji in Nemčiji, Poljski, Rusiji in drugod so že izdana navodila pa zaščito. Pripravljene imajo plinske maske in zavetišča, vrše se redne vežbe civilnega prebivalstva o uporabi zaščitnih sredstev ter dajanju prve pomoči; v šolah pa se vrše zadevna predavanja. Tudi v naši državi se je pričela ta potrebna akcija. V Zagrebu se je v okviru prostovoljnega gasilnega društva osnovala posebna mestna organizacija za obrambo mesta pred zračnimi napadi in strupenimi plini. Take organizacije se snujejo širom države. *Slično se je tudi v Ljubljani pod okriljem mestne občine osnoval odbor za zaščito mesta (OZAM).* V njem sodelujejo bolj ali manj vsi oddelki mestne uprave, zlasti mestni fizikat, gradbeni urad, gasilski urad, reševalna postaja, dalje prostovoljno gasilstvo in Rdeči križ. Ta odbor proučava vsa vprašanja, ki se tičejo mestne obrambe v primeru zračnega napada. Skrbel bo z pouk prebivalstva kako se mu bo treba v primeru take groze ravnati, organiziral bo zaščito v tehničnem, zdravstvenem, gospodarskem in socialnem pogledu. V ta namen bo prirejal informativna predavanja za širše kroge občinstva, v reševalnih in gasilskih organizacijah pa praktične vežbe za dajanje prve pomoči, v uporabi plinskih mask, hišnih in skupnih zavetišč, o ugašanju svetlobe, o maskiranju važnih objektov in drugo. OZAM ima svojo pisarno v Mestnem domu v drugem nadstropju.

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 9. aprila.

Cvetna nedelja je povsem zadovoljila. April je sicer zjutraj malo ponagajal z drobno roso, vendar je popoldne privoščil tudi nekaj solnca. Posebno velikih pohodov na deželo ni bilo, zaenkrat štedimo za velikonočne praznike, šele nato bomo otvorili pravo »sezono«. Cvetna nedelja pa je bila zopet radosten praznik naše ljubke mladine. Bilo je veselje opazovati male junake, kako pogumno so nesli božji les k blagoslovu, pa tudi devojčice so se postavljale s pisanimi butaricami.

Posebnih prireditev (razen par občnih zborov) ni bilo in tudi ne drugih dogodkov. Sobotni večer pa sta izpolnili dve izvrstni gledališki predstavi. V dramo je privabil polno občinstva »Hamlet«, ki ga je tokrat uspešno kreiral Ciril Debevec, v nabito polni operi pa je občinstvo uživalo ljubko opereto »Malo Floramye« ob krasnem petju ge. Zlate Gjungjenčeve in njenega partnerja Josipa Gostiča. Bilo je mnogo, mnogo odobravanja. Nedeljski večer pa je izpolnila v drami predstava »INRI«, ki ima venomer svojo stalno številno publiko.

Na občni zbor Mednarodne telovadne zveze, ki se bo vršil 11. in 12. t. m. v Lausanni (Švica), sta odpotovala kot delegata Saveza SKJ savezni podstarosta br. Paunković in savezni podnačelnik br. Jeras. Na dnevnem redu občnega zbora je razen prihodnje mednarodne telovadne tekme v Budimpešti in drugih važnih zadev tudi volitev novega predsednika; to mesto je po smrti M. Cazaleta še nezasedeno. Občnemu zboru bo predsedoval starosta poljskega Sokolstva grof Zamojsky.

J. MAČEK
Ljubljana, Aleksandrova c. 12
največja izbira površnikov
in oblek za gospode ter deco.

Objave

Danes ob 14.15 je še čas, jutri bo prepozno! Zaradi velikega zanimanja se je ZKD odločila predvajati najlepšo Straussovo opereto »Valčkov čar« ali »Smehljajoči se poročnik« z Mauricem Chavelierom še danes ob 14.15 nepreklicno zadnjikrat. Zato hitite, ker danes je še čas, jutri bo pa prepozno! Film se predvaja v Elitnem kinu Matici.

Smrt ugledne Ljubljančanke. V Bohoričevi ulici 11 je po daljšem bolehanju umrla v čestiti starosti 80 let splošno znana ugledna gospa Katarina Žan. Bila je edina Ljubljančanka, ki je samostojno izvrševala mesarsko obrt. Njena stojnica v Šolskem drevoredu je imela veliko število stalnih odjemalcev. Kot narodno zavedna žena je bila zlasti vneta za šentpetersko podružnico CMD. Bila je zgledno marljiva in skrbna za svojo obrtnijo in družino, a usoda tudi njej ni prizanašala: v svetovni vojni je padel sin in ponesrečila se je hčerka, tako žaluje ob njeni krsti samo še en sin. Pogreb ugledne Ljubljančanke bo jutri, v torek ob 16. izpred hiše žalosti. Blag ji spomin, žalujočim naše iskreno sožalje.

Sodba gospodinj je neizpremenljiva, da sta DR OETKERJEV PECILNI PRAŠEK in VANILINOV SLADKOR neprekosljiva

Drevi ob 20. uri bodo edinokrat ponavljali Beethovnovo »Missa solemnis« prav isti izvajalci pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča, kakor pretekli ponedeljek. Ogromno delo nesmrtnega mojstra je zapustilo vsem poslušalcem neizbrisen vtis. Prepričani smo, da bo marsikdo, ki je zadnjič poslušal izvedbo Beethovnove maše, posetil tudi ta koncert, mnogo pa bo brez dvoma tudi onih, ki bodo sedaj delo prvič slišali in te opozarjamo na razlago, odnosno kratek uvod, ki je tiskan v programni knjižici. Opozarjamo, da se koncert ne bo prenašal po radiju, zato naj si vsakdo omisli vstopnico še v teku dneva. Cene sedežem, ki jih je še dovolj na razpolago, so od 40 do 8 Din navzdol, stojišča po 7 in 5 Din. Začetek koncerta bo točno ob 20., konec pa ob 22.

Adria prašek je boljši

Občinstvo opozarjamo na nocojšnjo akademijo, ki jo bo priredil Podmladek Jadranske straže na drž. učiteljski šoli v dvorani Delavske zbornice ob 20. uri. Spored akademije, ki jo učiteljiščniki pripravljajo z vso skrbnostjo in ljubeznijo, bo obsegal poleg orkestralnih, pevskih, deklamacijskih in recitacijskih točk narodne pesmi, ki jih bo zapela Majda **Lovšetova**, dve umetni pesmi pa bo podal Ivan **Kuhar**. Zanimiva bo zborna deklamacija »Morje«, ki jo je nalašč za to akademijo napisal dijak 5. letnika. Privlačna bo »Saksofonata« mladega komponista D. Zebreta, ki jo bo igral na saksofon Srečko **Dražil**. — Bogata akademija bo pokazala delo marljive mladine, mladih jadranskih stražarjev, ki hočejo propagirati visoko idejo Jadranske straže in vzgojiti močne čuvarje svoje države, zemlje in morja. Polna dvorana naj bo dokaz, da znamo ceniti idealno delo mladega učiteljskega naraščaja, zato vsi danes zvečer na akademijo!

Jadranaši! Jutri obiščemo našo radio postajo v Domžalah. Odhod iz Ljubljane z vlakom ob pol 9., povratek ob 13. Vožnja bo četrtinska. Pred ogledom postaje bo kratko predavanje. Tovariši, udeležite se tega izleta kar najštevilnejše! — Odbor.

Pri slabosti je naravna **»Franz Josefova« voda** prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno. V dopisih hvalijo zdravniki za ženske soglasno prav milo učinkujoč način **»Franz Josefove« vode**, ki je zlasti pripravna za nežni rast ženskega telesa. **»Franz Josefova« grenčica** se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Velikonočno šunko
odlične kakovosti po ugodni ceni nudi delikatesna in špecerijska trgovina
Fr. Kham, Miklošičeva c. 8

Vsak naročnik „Jutra“ je zavarovan za 10.000 Din!

Dogodki za mejo

Nove vojaške gradnje

Letos so italijanske vojaške oblasti silno pospešile utrjevanje svojih postojank vzdolž meje od Tolmina do Reke. Povsod gradijo in popravljajo ceste, zidajo vojašnice, skladišča in utrdbe ter izravnavajo teren za nova letališča. Teden za tednom prihajajo novice o teh gradnjah, ki jim ni ne konca ne kraja.

Po poslednjih vesteh so pričeli v bližini Sv. Lucije popravljati dve stari vojaški cesti, ki vodita z železniške postaje pri Sv. Luciji na Banjško planoto. Prva, ki pelje v Tolminski Lom, je bila zgrajena že pred vojno, drugo, ki veže Sv. Lucijo s Čepovanom, so zgradili Avstrijci v času vojne, ko je bilo treba dovažati rezerve na banjški del fronte. Cesti sta speljani položno v hribe, tako da sta uporabni tudi za avtomobilski promet. Pripomniti je treba, da plačujejo stroške za obnovo obeh cest, ki bosta služili izključno vojaškim namenom, občine, po katerih ozemlju sta speljani. V Bači pri Sv. Luciji gradijo tudi nov most čez Bačo. Pri tej gradnji je zaposlenih 20, pri gradnjah vojašnic na bližnjih Poljanah pa 35 Italijanov.

V še večji meri pa se gradijo razne vojaške naprave v Košanski dolini pod Vremščico. Na železniški progi kjer med Divačo in Št. Petrom seče Košansko dolino, so, kakor znano, vzhodno pod vrhom Sv. Trojice zgradili majhno vojaško železniško postajo, ki jo imenujejo Podboršt. S te postaje gradijo sedaj široko cesto v Neverke, brzkone pa bo šla še dalje proti Kalu in zavila nato proti Stari in Novi Sušici. Med obema poslednjima krajema so sedaj dogradili tri velike stavbe, poleg katerih pa so v gradnji še druge, ki bodo služile za garnizijo polku artiljerije. Tudi v Hrastju gradijo vojašnice. V njih bodo nastanili polk pehote. Končno so pričeli blizu Košane izravnavati teren za zasilno letališče.

Ljudje, ki so jim odvzeli za to pripravne dele njih zemljišč, so bili hudo prizadeti, ker so izgubili najboljšo zemljo, ki jim je dajala sadje in druge pridelke, ki so jih izvažali na reški trg ter tako prislužili denar za davke in druge potrebe. Oblast jim je sicer obetala odškodnino, ki pa ni niti za četrtino odgovarjala vrednosti odvzetih zemljišč. In še tega denarja doslej niso nakazali niti enemu izmed prizadetih posestnikov.

Dražbe in rubežni na Krasu

Gospodarske razmere na Krasu se v zadnjem času kljub silnim naporom našega, že po naravi skromnega kraškega prebivalstva skoraj nič več ne razlikujejo od strahotnih prilik v Istri. Čeprav so fašistični listi v pričetku tega leta obešali na veliki zvon razne davčne olajšave, ki naj bi jih fašistični režim dovolil deprimiranemu italijanskemu poljedelstvu, so prišle te olajšave dejansko v poštev le pri veleposestnikih in latifundistih v starih italijanskih pokrajinah. Gospodarstvo srednjih in malih posestev, ki je baš v naših krajih izmed vseh pokrajin v Italiji najbolj razvito, pa s temi olajšavami, ki so se v ostalem nanašale le na državne davke, ni bilo niti najmanj razbremenjeno. Nasprotno so razni fašistični podeštati na Krasu, ki si na račun naših davkoplačevalcev mastno zaračunajo svoje funkcije, v večini slovenskih občin znatno povišali občinske davke in doklade tako davek na živino, meetoma celo za 10 odstotkov. K tem so se pridružili sedaj še oblastno izterjivi prispevki za poljedelske sindikalne organizacije, v katere so se morali po sili vpisati vsi naši kmetovalci in kmečki delavci. Pri tako zelo narasli obremenitvi ni čudno, da so se v zadnjih tednih po vsem Krasu pomnožile dražbe in rubežni. V Kostanjevici, Škrbini, Ivanjem gradu, Gorjanskem, Volčjem gradu, Pliskovici, Komnu, Mavhinjah, Dolu, Saležu, Dutovljah, Tomaju, Kazljah, Štorjah in po drugih vaseh skoraj že ni kmeta, ki bi mu davčni izterjevalci ne odgnali po eno ali več glav živine iz hleva ali na javni dražbi prodali seno in vino ter druge pridelke. Vedno bolj pogostoma poje po naših vaseh boben in cela posestva, ki so bila nekoč v trdnih rokah slovenskih kraških korenin prehajajo po sramotni ceni v last lakomnim priseljencem z laškega juga. V mesecu marcu so dosegle dražbe in rubežni svoj vrhunec. Samo v Dutovljah jih je bilo pretekli mesec 52. V Orehku na Pivki pa so n. pr. prodali posestniku Janezu Albrehtu hišo in zemljišče, ki sta bili vredni po najnižjih cenitvah 6000, za borih 700 lir.

Centralizacija bolniškega zavarovanja v Julijski krajini

Poročali smo pred kratkim, da je Mussolini kot novi korporacijski minister predložil fašistični zbornici načrt o centralizaciji bolniškega zavarovanja v novih pokrajinah, v bozenski, tridentski, goriški, tržaški, pulski in zadarski. Ta reforma naj bi bila potrebna zaradi končne unifikacije bolniškega zavarovanja po vsej državi v okviru nacionalne blagajne za socialna zavarovanja (C. N. A. S.)

V Julijski Krajini sta bila dosedanji ustroj in poslovanje bolniških zavarovalnic, ki jih je skupno 10, potrjena in sankcionirana z zakonskim dekretom iz leta 1925. Zavarovancev je pri teh bolniških blagajnah okrog 110.000. Njihovi prispevki znašajo povprečno po 3.4 odst. njihovih rednih mesečnih dohodkov, vendar je odpadla doslej polovica teh bremen na delodajalce. Bolniške blagajne so poslovale brezhibno, kar še danes priznavajo fašistični listi. Tako pravi »Corriere Istriano«, da je bolniško zavarovanje v Julijski Krajini, ki je bilo uvedeno že pred vojno, »v primeri z zavarovanjem v starih pokrajinah vzorno in popolno, tako da vzbuja zavist celo v drugih ekstremno socialnih državah«. Spričo tako stvarno seveda pretirane trditve, se vsiljuje vprašanje: Čemu potem reforma? V temeljitvi svojega načrta pravi Mussolini med drugim, da je potrebno, da se prispevki zavarovancev in celotno bolniško zavarovanje v novih pokrajinah izenači z zavarovanjem v starih pokrajinah in da se v okviru centralne blagajne koordinirajo spioh vsa socialna zavarovanja. Torej čaka Julijsko Krajino tudi v pogledu bolniškega zavarovanja reakcija, poleg tega pa še izguba njene tozadevne avtonomije in novi reformi bodo ustanovljene pokrajinske bolniške blagajne, ki bodo v vsem svojem poslovanju odvisne od centralne ustanove v Rimu.

V ostalem napovedujejo delavcem in drugim nameščencem po vsej Italiji glede socialnega zavarovanje še hude težave. Doslej je veljala norma, da plačajo delojemalci polovico vseh svojih socialnih prispevkov, ki znašajo v celoti 9 odst. njihovih rednih dohodkov. V kratkem bodo ta bremena sicer znižana na 8 odst., obenem pa jih bodo morali v celoti plačevati delavci in nameščenci, ki se jim bodo na ta način njihovi dohodki dejansko znova znižali za celih 3.5 odst.

Tržaški denarni zavod nasilno saniran

Obširno smo že poročali o aferi tržaškega zavoda »Banca di Credito Popolare«. V zadnjih tednih so z vso silo pritisnili še na ostale vlagatelje in imetnike tekočih računov, da so četrtino svojega kapitala naloženega pri zavodu, prispevali k novi glavnici. Velike zasluge pri tem »konsolidiranju« tržaških finančnih razmer, ki v resnici ni bilo ničesar drugega, nego pravo pravcato izsiljevanje, ima tudi novi tržaški prefekt Tiengo, ki ga menujejo tržaški listi »interventističnega prefekta«. Pretekli petek se je po dveh mesecih izredno kritičnega položaja vršil občni zbor delničarjev. Žid Salem je bil izvoljen za predsednika. Med ostalimi člani uprave pa sta tudi Anton Cosulich in bivši industrijec Brunner, ki je upropastil znano industrijsko podjetje »SICMAT«, v katerem je služilo pred leti tudi na tisoče naših ljudi svoj borni kruh.

Italijanske knjige za slovensko kmečko mladino

»Italia Redenta« si pridobiva vedno novih lovorik za potujčevanje naše mladine v Julijski Krajini. Leto za letom postaja njeno delovanje bolj agilno in njeni azili so se vgnezdili skoraj že v vsaki slovenski vasi, ki nima lestne šole, pa če je še toko skrita v gorah in gozdovih. V zadnjih letih je pričela družba podpirati tudi državne in pokrajinske šole, ki obstojajo v naših krajih. Zalaga jih s knjigami in drugimi učili, ki jih nabere med svojimi člani ali pri raznih podjetjih v večjih mestih. Tako je te dni poslala sicer neznatno knjižnico, ki obsega le 53 knjig, ki pa je bila toliko bolj skrbno izbrana, kmetijski šoli v Šmihelu pri Hrenovici na Pivki. Kakor napovedujejo, bo ustanovila družba v Šmihelu še letos tudi svoje zavetišče.

Novi samoupravni dolgovi v reški pokrajini

V zadnjih 14 dneh so se nekatere občine ter druge samoupravne ustanove v reški pokrajini znova silno zadolžile. Lovransko zdravilišče je najelo 140.000 lir posojila. Pokrajinska uprava se je zadolžila pri denarnem zavodu »San Paolo« v Turinu za 500.000 lir. Posojila ostalih samoupravnih teles pa še niso bila objavljena, ker mora o njih razpravljati pokrajinski upravni svet. Poročali smo pred kratkim tudi o večjem posojilu, ki ga je najela občinska uprava v Ilirski Bistrici. Sedaj je bistriški podeštat v sporazumu z občinskim svetom določil 10.000 lir občinskega denarja kot podporo bistriškim fašistom, ki si nameravajo zgraditi svoj dom. Mar je bilo posojilo potrebno za to in druge take podpore?

Dve smrtni nesreči

V Št. Petru na Krasu je pretekli petek 13letni Ivan Požega gnal konja k napajališču. Fant se je na poti spotaknil, zaradi česar se je konj tako prestrašil, da je pričel dirjati in vleči za seboj nesrečnega dečka, ki ga je trdno držal za uzdo. Ob nekem večjem kamnu si je fant razbil lobanjo. Vsaka pomoč je bila zaman. Dobro uro pozneje je deček izdihnil.

Na obrežju Soče v Dolju pri Tolminu je našel 9letni France Skočir staro avstrijsko ročno granato. Deček se je hotel z njo poigrati in jo je pričel razstavljati. Pri tem pa mu je v rokah eksplodirala in ga vsega raztrgala. Ljudje, ki so čuli eksplozijo, so prihiteli dečku na pomoč. Obvestili so tudi tolminske karabinierje in zdravnika, toda še preden so ti prispeli v Dolje, je deček podlegel ranam. V nedeljo so ga pokopali.

Dom ruskih emigrantov v Beogradu

Beograd, 9. aprila. p. Na svečan način je bil danes posvečen dom carja Nikole II., ki so ga zgradili ruski emigrantje. Dom naj bo središče vseh kulturnih organizacij ruskih emigrantov v naši državi. Svečanosti so se udeležili tudi Nj. Vel. kraljica s kneginjo Olgo, kneginjo Marino in Jelisaveto ter zastopnik patrijarha. Navzoč je bil tudi zunanji minister g. dr. Bogoljub Jevtić ter prosvetni minister dr. Stanković, kakor tudi zastopniki diplomatskega zbora.

Subotica protestira proti revizijonistom

Subotica, 9. aprila. p. Tukaj se je vršilo danes veliko protestno zborovanje zoper revizionistične težnje Madžarov. Zborovanja se je udeležilo prebivalstvo iz vse bližnje in daljnje okolice ter je bila po govorih zastopnikov vseh stanov sprejeta obširna resolucija, ki najodločneje odklanja vsako izpremembo državnih meja in zahteva striktno spoštovanje mirovnih pogodb.

Nemški socialisti beže v Švico

Basel, 9. aprila. s. Kakor poročajo švicarski listi, je nemški socialnodemokratski vodja Rudolf Breitscheid z ženo in otroci prispel preko Romanshorna v Švico. Nemška oblastva so ga pridržala na meji dokler niso dobila zadevnih navodil iz Berlina. Breitscheid je odpotoval v Zürich, kjer se bo nastanil do nadaljnjega.

Huda železniška nesreča

Buenos Aires, 9. aprila. AA. Vlak, ki vozi v Santiago del Estero, se je na progi iztiril. Nesreča je zahtevala veliko število človeških žrtev.

Nemogoča nova redukcija rudarjev

Ljubljana, 9. aprila.

Vsa slovenska javnost je z zadovoljstvom vzela na znanje vest o novi regulaciji dobav premoga za državne železnice v novem budžetnem letu, ki Trboveljski premogovni družbi od strani države ne zagotavlja le dosedanjega odjema, temveč ga tudi za nekaj odstotkov zvišuje. Gospodarsko stanje rudarskega, pa tudi obrtniškega, trgovskega in ostalega prebivalstva v trboveljskih revirjih je tako obupno, da je razveseljiva vest o vsakem, še tako skromnem izboljšanju. Zadnji čas so trboveljski rudarji v številnih primerih delali samo po dva dni v tednu in nekaj običajnega je bilo, da ob izplačevanju mezd, ki se vrši dvakrat na mesec, mnogi niso prejemali nobene gotovine — da so dobivali »fale«, kakor so včasih rekli rudarji, kadar so ob izplačilu prejeli samo dolg, rdeč križ čez plačilni list v znamenje, da je **odbitkov več kakor zaslužka.** Vest o vsaj malo zvišani dobavi premoga za železnice je po vsem tem morala doseči med rudarji prav ugoden odmev.

Toliko večje presenečenje pa je vzbudila novica, ki se je raznesla po izidu pogajanj med TPD in ministrstvom za promet, da namerava vodstvo TPD v prihodnjih dneh v trboveljskih revirjih izvesti nove dalekosežne redukcije, da namerava odpustiti nadaljnjih 500 delavcev, poleg tega pa tudi večje število uradniškega in strokovnega osobja. Za takšen odpust danes, ko se je odjem trboveljskega premoga od strani države — dasi v skromni meri — zvišal, **ne more biti nobenega realnega, opravičljivega razloga.** Takšen ukrep se nam zdi povsem neverjeten in zaradi tega tudi beležimo to vest z vso rezervo in v upanju, da TPD zaradi tega, ker v pogajanjih morda ni mogla prodreti z vsemi svojimi zahtevami, pač ne bo segla po tako katastrofalnem protestu, katerega izvedba bi pomenila za Trbovlje, Hrastnik in Zagorje — smrt.

Protest rudarjev proti navijanju cen

Trbovlje, 9. aprila.

V soboto popoldne se je vršil v Delavskem domu velik protestni shod rudarjev proti naraščajoči draginji, katerega je sklicala podružnica Zveze rudarjev Jugoslavije. Zbralo se je okrog 2000 oseb. Načelnik II. skupine gosp. Pliberšek je podal besedo tajniku Strokovne komisije gosp. Jožetu Golmajerju iz Ljubljane, ki je izvajal: Današnji shod rudarjev je namenjen protestu proti onim, ki iz spekulativnih namenov povzročajo porast cen življenskih potrebščin. Rudarski proletariat je od sedanje težke krize brez dvoma najbolj prizadet, ker mu je onemogočen redni zaslužek zaradi prisilnega praznovanja. Zaradi skrčenih dohodkov je rudarskemu delavstvu in družinam obstanek resno ogrožen, zato z največjim ogorčenjem protestira proti oni peščici brezsrčnih špekulantov, ki v svrho večanja svojih dobičkov v zadnjem času navijajo cene. Proti temu početju dviga proletariat vse Jugoslavije svoj glas na javnih shodih. Ujedinjeni radnički savez je zato naročil tudi Strokovni komisiji kot svojemu strokovnemu organu, da organizira tudi po dravski banovini protidraginjske shode, ki so povsod dobro obiskani. Govornik se je dotaknil nekega članka v »Trgovskem listu«, kjer se zavračajo trditve zastopnikov razrednih strokovnih organizacij na shodih kot neresnične in demagoške. Dejstvo je, da so najvažnejše življenjske potrebščine v zadnjem času podražile, kar lahko vsak čas dokažemo. Krivda za to zvišanje se seveda ne more naprtiti lokalnim trgovcem in obrtnikom, marveč onim grosistom, od katerih so ti mali lokalni trgovci in obrtniki odvisni. Naš srd in naš protest velja onim trustom in kartelom, ki vidijo vso bedo in trpljenje bednega proletariata, a skušajo iz tega trpljenja iztisniti še večji dobiček s špekulacijo. Tako je bila cena naši pšenici ob žetvi določena s 150 Din za 100 kg. Karteli so pšenico pokupili in nekaj mesecev pozneje je stala ista pšenica že 230 Din 100 kg.

Enako ravnajo z drugimi potrebščinami. Od našega ubogega kmeta, ki gara od jutra do večera v potu svojega obraza, odkupijo razni špekulanti kmetijske pridelke za smešno nizke cene, ki pa neverjetno hitro porastejo predno pridejo v roke pravega konzumenta. Vse to vrši peščica špekulantov na škodo našega delovnega ljudstva. Tukaj je nujno potrebna stroga kontrola oblasti, da se taka protizakonita špekulacija in izkoriščanje delovnega ljudstva prepreči. Kakor se s strani oblasti nadzira vse ostalo javno življenje in delovanje posameznih združenj, tako se naj vrši tudi najstrožje nadzorstvo nad delovanjem raznih kartelov. V rudarskih revirjih Trbovlje, Hrastnik in Zagorje živi okrog 7200 rudarjev brez družinskih članov, od katerih je zaposlenih le okrog 4100, ostali so bodisi brezposelni ali pa vpokojeni, vsi pa žive v najtežjih razmerah in največjem pomanjkanju. Pred leti, ko rudarji krize še niso čutili v taki meri, ker se je še redno delalo, so sinovi rudarjev dobili zaposlitev že s 16, najkasneje pa z 18 letom. Danes pa ni dela niti za stare rudarje-očete, ki so prisiljeni preživljati poleg mlajših otrok tudi še 20letne in starejše sinove. Po navadi dobe danes rudarski fantje zaposlitev šele, ko so pozvani v vojaško službo.

Govornik je nato ostro obsojal navijalce cen. Rudarji v polni meri vršijo svojo dolžnost do države, zato upravičeno pričakujejo tudi v tem pogledu zaščito. Našemu delavstvu je z zvišanjem cen zadan dvojen udarec, kajti rudarji so že itak težko prizadeti zaradi skrčenih dohodkov ob obilnem praznovanju, zvišanje cen bi pa pomenilo nov udarec in še večje ogrožanje obstanka. — Nato je govornik prečital obširno resolucijo, v kateri se merodajni činitelji opozarjajo na težak položaj rudarjev in nameščencev. V svrho omiljenja bede delovnega ljudstva naj bi se ublažili davki na življenjske potrebščine, uvedlo naj bi se nadzorstvo nad karteli, nastopilo proti špekulantom, uvedlo splošno zavarovanje za bolezen, starost, onemoglost in brezposelnost za vso državo, uvede naj se »žitni fond« za poljedel. delavce in naroči naj se zlasti občinam v industrijskih krajih, da si nabavijo žito v večjih množinah direktno od producentov v času, ko je najcenejše. Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Govornik je nato še govoril o svoji intervenciji pri ministru prometa in ministru za šume in rude v Beogradu v zadevi dobav premoga. Po njegovem mnenju je malo upanja na boljšo zaposlitev delavstva v rudnikih TPD. Govornik je gospodoma ministroma dejal, da so naši rudarji vajeni reda, snage, higiene in boljših stanovanj, a takih urejenih prilik v rudnikih na jugu na žalost ni, o čemer so se prepričali transporti naših brezposelnih rudarjev ki so se koncem lanskega leta podali v te rudnike. Treba bi bilo mnogo investirati, da bi se ustvarile vsaj najprimitivnejše možnosti obstanka našim rudarjem, za kar pa ministrstvo nima denarja. — Govoril je še g. Pliberšek o istem vprašanju, pakar je bil shod zaključen v najlepšem redu.

Kongres civilnih bolniških sester

Ljubljana, 9. aprila.

Dopoldne se je v dvorani Delavske zbornice pričel kongres organizacije civilnih diplomiranih bolniških sester iz vse države, ki se ga je poleg lepega števila sester iz Ljubljane udeležila tudi cela vrsta delegatk iz drugih banovin, dostojno pa so bile zastopane tudi naše zdravstvene ustanove in instance: za sanitetni oddelek banske uprave dr. Dular, mestni fizik in zastopnik Rdečega križa dr Rus, predstojnik Zavoda za zaščito mater in dece in vodja sestrske šole dr Dragaš, zastopnica Higienskega zavoda dr. Šimenčeva, predsednica Društva za Dečji dom kraljice Marije dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva. Kongres je zasedal vse dopoldne in je obravnaval razna stanovska in strokovna vprašanja sestrskega stanu.

S kratkim pozdravnim nagovorom je otvorila kongres predsednica ljubljanske sekcije sestra *Boškinova*, nato pa je prevzela predsedstvo predsednica Zveze diplomiranih bolniških sester s. *Schiffrerjeva* iz Beograda, ki je med drugim naglasila borbo zveze zoper redukcije in brezposelnost, ki je v zvezi s krizo in s pomanjkanjem kreditov za zdravstvo težko prizadela tudi sestrski stan. Tajnica s. *Janičeva* je poročala o živahnem organizacijskem delovanju zveze, ki je vkljub svojemu komaj triletnemu obstoju že prav lepo napredovala. Podrobno je poročala o socialni borbi in o delu za nadaljnjo strokovno izobrazbo sester. Zagrebška sekcija je pričela izdajati tudi svoje glasilo. Jugoslovenska organizacija sester je tudi članica mednarodne zveze, ki ima svoj sedež v Ženevi, ki prav marljivo deluje na vseh poljih in ki bo letos imela svoj mednarodni kongres v Parizu, katerega se udeleži tudi zastopstvo iz naše države.

Po poročilu blagajničarke s. Benčanove iz Beograda in po kratkih pozdravnih nagovorih dr. Dragaša, ki je naglašal potrebo organizacije za bolniške sestre, nadalje dr. Šimenčeve, ge. Tavčarjeve, ki je izrazila svoje simpatije gibanju sester, in ge. Hellichove iz Beograda so se vršile volitve. Po kratki, precej živahni debati je bil v glavnem izvoljen dosedanji odbor: predsednica s. Schiffrerjeva, podpredsednica s. Wagner-Janovičeva, tajnica s. Janičeva, blagajničarka s. Benčanova.

Popoldne so sledili referati posameznih sekcij. Delegatke iz Beograda, Zagreba in Ljubljane so podale zanimiva poročila o temah: Zdravstvene zadruge v Srbiji in pomen sestrskega dela v njih; Delo središča sester v Zagrebu; O pobijanju tuberkuloze.

Za kongres so ljubljanske sestre priredile tudi prav zanimivo razstavo o razvoju slovenskega poljudnega zdravstvenega slovstva, ki je prav nazorno prikazala skromne prve početke takšne literature pri nas in moderno nagli razvoj v najnovejšem času. Kongres je s svojim delom prav lepo uspel.

Zbor naših rezervnih oficirjev

Ljubljana, 9. aprila.

Ob 10. dopoldne se je vršilo v Zvezdi zborovanje udruženja rezervnih oficirjev. Predsednik župan dr. Puc je med zborovalci zlasti toplo pozdravil zastopnika bana dr. Orla in zastopnika komandanta dravske divizije polkovnika Novakovića. Opisujoč interno društveno delovanje, je poudarjal, da je pred dvema letoma društvo prevzelo nalogo, da tvori nekako začasno upravo glede na obupne razmere, nastale zaradi spora med osrednjo upravo v Beogradu in pododborom v Ljubljani. Ker je neobhodno potrebno, da tvorijo rezervni oficirji enoten korpus, se je društvo odločilo prevzeti to nalogo, ki ni bila lahka. Osrednja uprava je pokazala dobro voljo, da spor likvidira, ta solucija je pa bila mogoča samo s pristankom obeh bivših pododborov. Razmere v koru rezervnih oficirjev se bodo sanirale. S tem bi bila prav za prav društvena naloga končana, potrebno pa je, da se obdrži kontinuiteta in da sedanja uprava še ostane. Treba je ustvariti vse za popoln sporazum.

Predsednik dr. Puc se je nato dotaknil znane punktaške deklaracije, poudarjajoč, da se je v njej zahtevalo, naj se povrnemo v stanje, kakor smo bili pred 1. decembrom. To se pravi negirati pravni obstoj naše države in zabresti nazaj v kaos. Zato je bilo popolnoma jasno, da je organizacija URO zavzela stališče proti temu in da je tudi podpisala adreso, naslovljeno na Nj. Vel. kralja Predsednik se je nato dotaknil tudi zunanjepolitičnih dogodkov in je v zvezi z nastalim položajem poudarjal, da bodo rezervni oficirji vedno pripravljeni braniti svojo domovino, vsak hip se bodo odzvali, če jih bo klical kralj. Predlagal je, naj se pošlje Nj. Vel. kralju vdanostna, vojnemu ministru pa pozdravna brzojavka. Članstvo je junaškemu vladarju trikrat vzkliknilo: »Živio!«

V imenu divizijonarja je zborovanje pozdravil polkovnik Novaković, ki je imel lep in pomemben patriotičen nagovor, nato je pa v imenu banske uprave pozdravil zborovalce dr. Orel, poudarjajoč, da zna banska uprava pravilno uvaževati pomen udruženja rezervnih oficirjev kot eminentno važne patriotske organizacije; v dokaz temu je g. ban udruženju poklonil 1000 Din.

Iz tajniškega poročila g. Primožiča je posneti, da šteje URO 232 članov Zahvalil se je raznim oblastvom, vojaški komandi, mestni upravi, TPD in drugim, ki so podpirali društvo. Zastopniki ljubljanskega URO so se udeležili svečanosti na Ceru in Mačkovem kamnu ter sodelovali pri vseh patriotičnih proslavah. Društvo se mora boriti s precejšnjimi finančnimi težkočami, ki jim je vzrok gospodarska kriza na eni, moralna kriza pa na drugi strani. Svoje obširno in temeljito poročilo je tajnik zaključil z apelom, naj se članstvo še bolj oklene svoje organizacije.

O stanju blagajne je poročal g. Ribar, o knjižnici g Prinčič, gospodarsko poročilo je pa podal g. Borčić, dočim je dr. Avramovič v imenu nadzorstva predlagal odboru zaupnico, ki je bila soglasno sprejeta. Pri volitvah je bil izvoljen ves stari odbor s predsednikom dr Pucom na čelu, v nadzorstveni odbor pa namesto g Bulajića, ki je bil službeno premeščen, g. Vargazon. Sledila je obširna debata, v katero so posegli gg. Delkin, Pleskovič iz Trboveli. dr. Hudales iz Brežic, Župančič iz Litije, delegati iz Kočevja in drugod. Okrog poldne je predsednik dr. Puc lepo uspelo zborovanje zaključil.

Visoka počastitev dr. Leonida Pitamica

Jugoslovenski poslanik v Washingtonu univerzitetni profesor dr. Leonid Pitamic, je bil dne 25. marca t. l. na washingtonski Georgetown University ob 300letnici obstoja te univerze promoviran za častnega doktorja filozofije. Obenem z njim je bil promoviran tudi dr. Wilmer, najslovitejši okulist Amerike. Tej slovesni promociji je prisostvovala vsa ameriška vlada ter ves diplomatski zbor, zastopan pa je bil tudi ves najuglednejši ameriški svet.

To je v kratkem času že druga izredna počastitve in priznanje našemu rojaku, washingtonskemu poslaniku. Lani je bil dr. Pitamic promoviran za častnega doktorja na katoliškem vseučilišču v Washingtonu in je tedaj prejel to čast za svoje odlične zasluge svojemu narodu in Združenim državam, za svoje neoporečno življenje in za svoja objavljena dela, s čimer je postal vzor za vse. Od kar ta univerza obstoji, je dr. Pitamic njen 12 častni doktor. Pred njim so med drugimi dosegli to čast pokojni predsednik Združenih držav Coolidge, belgijski kralj ter francoski poslanik in pesnik Paul Claudel.

Bayerjev križ jamči za pristnost in dober uspeh
PYRAMIDON-tablet
pri glavobolu in migreni.
V. z.: „JUGEFA" k. d., Zagreb, Gajeva 32.
Oglas je registr. pod S. br. 1031 od 18. I. 1933.

„Soča" je uspešno zaključila 13. sezono

To zimo je bilo 12 dobro obiskanih predavanj — Zanimivo razpravljanje senatorja dr. Rožiča o našem senatu

Ljubljana, 9. aprila.

V soboto zvečer je »Soča« zaključila letošnjo serijo svojih predavanj. Ime predavatelja — senator dr. Valentin Rožič — in pa dejstvo, da je društvo s tem večerom prešlo od zimskega načina svojega delovanja (predavanja in družabni večeri v zaprtem prostoru) v svojo poletno sezijo (izleti v prosto naravo) sta dvorano pri Levu napolnila do zadnjega kotička. Neutrudljivi predsednik prireditvenega odseka g. Stiligoj je ob prisrčnem aplavzu avditorija pozdravil g. senatorja, ki je nato v kratkih, jedrnatih, poučnih izvajanjih obravnaval »zanimivo poglavje iz najnovejše jugoslovenske zgodovine«, poglavje o zgodovini in pomenu senata, ki je za široko politično občinstvo med Slovenci doslej še vse premalo znana in v resnici še premalo razumevana ustanova v vodstvu narodne in državne politike.

Senat pomeni po naše svet starih in je v svetovni politični zgodovini že stara institucija. V državah starega veka je imel senat velik odločilen pomen. Narodno predstavništvo v starodavnem Rimu sta tvorila narodna skupščina in senat, kakor ga tudi dandanes tvorita v celi vrsti modernih držav in kakor danes, je bil že tudi tedaj sestavljen senat iz senatorjev, imenovanih od kralja, in senatorjev, ki jih je volil narod. Iz onih časov do danes so se obranili senati v raznih oblikah in v raznih funkcijah, imamo mestne, univerzitetne, sodne, male in velike senate itd. O državah, ki imajo poleg parlamenta tudi senat (Anglija, Francija, ameriške države, Poljska, Češkoslovaška, Rumunija itd.), pravimo, da imajo dvodomni sistem narodnega predstavništva. Proti dvodomnemu sistemu se med pravniki tu pa tam javljajo ugovori, češ da ta sistem cepi enotno voljo naroda. Proti takšnim protestom pa se uveljavlja mnenje, da je naloga senata med drugim, preprečevati uzakonjenje prenagljenih predlogov, ki bi pri pretemperamentnem poslovanju narodne skupščine kdaj pa kdaj lahko prodrli — in ta nevarnost je toliko večja, kolikor bolj splošna je volilna pravica. Naši pravniki, med njimi naš ameriški poslanik univ. prof. dr. Leonid Pitamic, so mnenja, da lahko parlament, kadar bi postal premogočen, ograža tudi upravo in pa vodstvo države. — Pri monarhijah ima ustanova senata posebej še ta pomen, da monarhu omogoča strogo parlamentarnost.

Nato je g. predavatelj obširno obrazložil zgodovino borbe za ustavo v nekdanji Srbiji in — v tesni zvezi z zgodovino te borbe — razvoj senata v Srbiji in Jugoslaviji. Nastop kralja Petra z letom 1903 pomeni v jugoslovenski zgodovini konec kršenja ustave. Kralj Peter in njegov sin Nj. Vel. kralj Aleksander sta uresničila idejo enotne Jugoslavije. Z željo, da bi se vsi Slovenci tako živo vživeli v našo narodno zgodovino, kakor so se Srbi trudili ohraniti svojo demokratično ustavo, je g. senator zaključil svoje zanimivo predavanje, za katero je pri svojih številnih poslušalcih žel živahno odobravanje.

Potem se je v navdušenih, vznesenih besedah g. Urbančič spominjal pisatelja, politika, svobodoumnega ideologa in ljubljanskega župana dr. Ivana Tavčarja za desetletnico njegove smrti. Predsednik »Sočeče« župan dr. Puc se je v toplih besedah zahvali obema govornikoma in je zlasti poudarjal željo vsega naroda, naj bi senat bil resnična kontrola nad delom našega narodnega predstavništva. Dvorana je njegova izvajanja burno aklamirala.

Po tem glavnem delu sporeda se je razvil tako prisrčen zabavni večer, kakršnih je tudi »Soča« letos le malo doživela. — Zbor »Grafike« je odpel nekaj čudovito lepih pesmi, tamburaški zbor »Sočeče«, ki je snoči nastopil prvikrat, pa je presenetil s svojo sigurnostjo.

»Soča« je s tem večerom prav dostojno zaključila svojo 13. sezijo kulturnih in zabavnih večerov, ki so polagoma postali za široke kroge občinstva prava ljudska univerza. To zimo se je vršilo 12 predavanj o samih aktualnih in življenjskih vprašanjih, ki jih je stalno prihajalo poslušat po 150 do 200 ljudi. Poleg pouka s predavanji je »Soča« vsak večer nudila tudi nekaj umetnosti, zlasti petja. Vsi naši najboljši pevski zbori so teden za tednom sodelovali z njo. Avditorij, ki je bil s snočnjim večerom poslan na počitnice, bo z vsem zanimanjem pričakoval, da se vrata v predavalnico »Sočeče« čim prej spet odpro.

Svak moj bil je danes kisel,
skoro da že v jok ni prasnil.
Ko sem Slamiča vzel v misel,
se obraz mu je razjasnil.

Pri pokvarjenem želodcu, plinih v črevesju, slabem okusu v ustih, čelnem glavobolu, mrzlici, zapeki, bljuvanju ali driski, učinkuje že kozarec naravne **»Franz Josefove« grenčice** sigurno, naglo in prijetno. Znameniti zdravniki za želodec izpričujejo, da se izkaže uporaba **»Franz Josefove« vode** kot prava blagodat za po jedi in pijači preobložena prebavila. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Franko Rudolf:

Okroglo okence

Leta 1792. se je pomlad začela pozno. Šele v maju so prav ozeleneli travniki in je pognalo listje na drevju. Lepo je bilo, od Seine se je vlekla rahla megla in včasi, če je potegnil veter, je do sem prihajal šum oddaljenega Pariza. Grof Louis Rochombeau je jahal z oficirjem, vitezom Ballyjem. Rochambeau je bil mogoče pet in dvajsetleten, tih, mlad mož, z očmi, ki so bile trudne od študiranja. Lahkotno se je držal v sedlu in gledal po naravi, katere sveže zelenje ga ni moglo docela iztrgati sanjarijam. Chevalier de Bailly, njegov zagoreli in krepki drug se je oziral po okolici. Zdelo se je, da uživa naravo, obenem pa samega sebe in svoje moči. Vodil je on: Rochambeaujev rjavec je neopazno sledil njegovemu vrancu. Na obronku sta se ustavila in pogledala proti Parizu. Pomlad je bila krasna ,a nista je mogla prav uživati — nemir je bil v zraku. Rochambeau je počasi obrnil svoje trudne oči k drugu.

»Torej hočeš iti? Ali čuješ kaj o vojni v Belgiji?«

Bailly je zmračil čelo: »Slabo stoji! Danes je prišlo poročilo, da so Avstrijci potolkli tudi drugo armado. Edini Lafayette še ni premagan, umika se pa tudi on.«

»In ves Pariz je bil za vojno!«

Bailly se je nasmejal: »Ne, ne ves! Neki Marat je v svojem zakotnem časniku ponovno nastopal proti vojni. Naravnost besnel je proti takemu »nesmiselnemu prelivanju krvi,« kakor je dejal.«

»Marat? To je neki zdravnik, kaj ne?«

»Kajpada, zdravnik!« Nam vsem bi pustil kri, če bi šlo po njegovi glavi — divji je na nas, aristokrate.«

»Škoda, da ga niso poslušali tedaj, ko je šlo za vojno. Sedaj bo čutil neko zadoščenje, ker je pravilno svaril.«

»Če ga ulovijo, bo čutil uši in stenice v ječi! Skriva se po Parizu, ker je napadel kralja.«

Rochambeau ni odvrnil. Povesil je glavo in udaril konja. Prijatelja sta nekaj časa jahala molče. Spustila sta se v skok, dokler nista prispela v majhno globel, v kateri je med zelenjem stala hiša, stara, četverokotna hiša. Na njej ni bilo nič posebnega, imela je sive stene in visoko streho, na njej pa okroglo strešno okence, takšno, kakršnemu pravijo Francozi »veil de boent«. Oba prijatelja sta hipoma kakor po dogovoru zadržala konja. Rochambeau je dvignil orokavičeno roko in z bičem pokazal na okence.

»Skozi to-le okno sem prvič zagledal večnost! Čudno, da more imeti majhno, okroglo okence takšen pomen. A resno: tedaj sem doživel večnost tako kakor nikdar prej niti pozneje.«

Bailly ga je začuden pogledal: »Ti? Tudi jaz sem doživel večnost prav skozi to-le okno. A pripoveduj ti prvi: kaj je bilo?«

Rochambeau se je nasmehnil: »Na videz nič posebnega — moja prva ljubezen. Bil sem osemnajst let star, ona pa je bila lepo dekle iz okolice. To je bila hiša njenega strica, ki se je zval —«.

»Lepelletier!«

»Da! Domenila sva se bila za sestanek. Prav pošteno sem bil zaljubljen in šel sem vasovat prav kakor kakšen ovčar. Splezal sem po oni-le hruški — Simona je bila pustila okno na hodnik odprto, tako da sem se prav rahlo priplazil pod streho in do nje. Lepo je bilo — mesec nama je svetil prav skozi okence. V poznejših časih sem še marsikaj doživel, a kaj takega nikoli več. Ne vem, če razumeš. Bila je ona prva, silna ljubezen, ki nam izpremeni ves svet in nas navdaja z ekstazami, kakršnih pozneje ne občutimo več. Ko je noč ginevala, sem trenutek stal ob oknu. Z levico sem držal Simono za roko, z desnico pa sem se opiral na strešni tram in gledal v pokrajino, ki je bila polna mesečine. In tedaj, ne vem zakaj, tedaj sem občutil večnost. Ali se ti zdi prigoda smešna?«

»Nikakor ne, nasprotno! Skoraj te zavidam za taka čuvstva. A žensk ne smeš preveč ljubiti, obvladati jih moraš, to je boljše! Moja storija je različna in se je dogodila mogoče štiri leta kasneje. Grof Amblimont je imel ljubico, markizo — no, saj je vseeno. Peklensko je bil ljubosumen in povem ti, ne brez vzroka. Bila je čedna, velika rjavolaska s finim obrazom in, kar je glavno, zelo zabavna in pametna. Amblimont ni trpel tekmeca. Razpostavil je lovce, da bi me ulovili. Ne bi mi bilo šlo dobro, ker je bil znan okrutnež in je pri kralju veljal vse. Sam sem videl, kako je nekemu kmetu izbil oko le zato, ker ga ta ni pozdravil. Tisto noč je bila torej prav grozna stvar. Ko sem se vračal, so me Amblimontovi ljudje lovili kakor jelena. V onem gozdičku bi me skoraj bili dohiteli, jaz pa sem konja svojega zasledovalca počil z bičem po glavi, tako da je skočil v stran. Zbežal sem, saj sploh nisem imel orožja. Lepelletier me je poznal, skril me je na podstrešje. Lovci so preiskali hišo in prišli tudi gori. Legel sem na ono strešno bruno nad okencem in se potuhnil kakor veverica. K sreči so bili moji zasledovalci neumni, iskali so povsod, le na brunu ne in senca me je varovala. Psovali so in šli. Ko pa so se bili do dobra oddaljili, sem pogledal skozi okence in globoko zasopel. Mesečine ni bilo, hvala Bogu. Povem ti, mnogokrat sem še bil v nevarnosti, a tedaj, v tej minuti sem pogledal tudi jaz v večnost.«

»Tedaj sva oba doživela nekaj prav na istem podstrešju. Doživetja sta bila različna, a misel ista.«

»Da, Louis, dve stvari ste, ki nam dado čutiti večnost in povzročajo velika dejanja — ljubezen in čut boja: nevarnost!«

Aristokrata sta se obrnila in jahala proti mestu, a preden sta dospela tja, sta srečala četo kmetov, ki je nekaj prepevala. Hodili so skoraj sklenjeno kakor vojaki. Nihče ni pozdravil. Eden izmed kmetov je hotel v podedovani vljudnosti prijeti za klobuk, a drug ga je sunil, tako da je opustil namero. V daljavi je nekdo zavpil, a ni se dalo razumeti, ali je bilo »Živel kralj« ali pa »Proč s kraljem!« — Nekaj ur prej se je bila po mestu raznesla vest o proglasu vojvode Brušviškega. Vojskovodja tuje armade je trdil, da je prišel iznova

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Na dvoje pretrgani balon „E 9“

Med Rochefortom in Lorientom se je ponesrečil francoski vojaški zrakoplov »E 9«. Padel je na zemljo in se pretrgal na dvoje. Pokrili so ga s plahtami

Zaradi fotografije v smrt

Veliko senzacijo je zbudil v Parizu pred dnevi samomor filmske igralke Francine Musseyeve, ženske, ki je drugič, topot z uspehom segla po strupu z namenom, da si konča življenje. Prvi poskus se je odigral pred očmi javnosti in je zbudil velikansko zanimanje. Nekega dne je stopila v kavarno na Elzejskih poljanah mlada dama, naročila čaj in spustila v skodelico dve tableti ter použila pijačo. Kmalu potem se je onesvestila. Ljudje, ki so pričevali prizoru, so jo hitro odnesli v bolnišnico, kjer so ji zdravniki izprali želodec. To se je zgodilo pred tremi meseci. Samomorilki so tedaj rešili življenje.

Ta poskus samomora je predzadnjo poglavje zakonske tragedije, ki se je odigrala med sinom imovitega pariškega knjigotržca Jeana Pierrea Stocka in njegovo ženo. Stock je vzel v zakon mlado, prav malo znano filmsko igralko. Zahteval je od nje, da se mora odreč filmski karieri, čim postane njegova žena. Zakon se je zdel izprva srečen. Prepozno sta pa spoznala mladca, da je to nesrečna zveza, ki ne prinaša utehe ne možu ne ženi. Stock je namreč sportnik in se bavi poklicno z regatami. Ker so za takšne tekme potrebni neprestani treningi, ki se jim je sportnik posvečal z vso intenzivnostjo, je bil Stock skoro vedno z doma. Žena je bila zaradi njegove vedne odsotnosti močno potrta in je prosila moža, naj se vendar nekoliko več posveti družini. Zaleglo ni nič. Tudi po porodu se razmere niso izboljšale, mati se je čutila z otrokom samotno in je slednji č prežala na priliko, da bi mogla dobiti vzrok za ločitev zakona. Nastavila je detektive, ki so sledili njenemu možu in z njih pomočjo se ji je res posrečilo skonstruirati primer nezvestobe, zaradi katerega je sodišče razvedlo zakon.

Toda sodišče je prisodilo otroka materi in ne očetu, ki ga je hotel imeti. Zanj je bil pripravljen Stock plačati svoji ženi primerno odškodnino. Ker pa ga mati ni hotela izročiti njemu, ji je odrekel vsako pomoč. Tako je zabredla Francine Musseyeva v največjo bedo. Na robu propada je začela prodajati svoje dragotine in ko so ji pošla zadnja sredstva, ki jih je bila izkupila zanje, je začela zopet iskati angažmaja pri filmu. Prepozno! Bila je že dve leti proč od svojega poklica in je povsod trkala na gluha vrata. Da ne bi umrla od lakote, se je dala angažirati od nekega ateljeja, ki je razpečaval ženske akte. Kot model te stroke se je preživljala par mesecev, potem je čisto slučajno dobila službo zopet pri filmu. Odpotovala je v Ameriko. Toda sedaj, ko se ji je sreča zopet nasmehnila, je stopil med njo in Francino zopet njen kruti mož. Razkrinkal je svojo ločeno ženo ter pisal sodišču, da zahteva od nje svojega sina, ker ga ne more zaupati vzgoji ženske, ki si služi kruh kot model, ki si lahko vsakdo omisli njeno sliko. To je bilo dovolj, da je sodišče materi odvzelo otroka in ga prisodilo očetu. Zadalo pa ji je s tem tudi zadnji udarec. Iz žalosti in obupa nad tem, kar se je zgodilo, je Musseyeva vzela strup, ki jo je uspaval za vedno.

Varuhi ameriškega predsednika

Za njegovo telesno varnost skrbi 40 detektivov

Atentat na predsednika Roosevelta je opozoril ameriško javnost, da je življenje vrhovnega poglavarja države neprestano v nevarnosti. V njegovem ožjem krogu takšne opozoritve ni bilo treba, kajti posvečenci vedo, kako je vsak njegov korak pod stalnim nadzorstvom in kako obsežni so varnostni ukrepi, s katerimi naj bi se zaščitilo njegovo življenje v zasebnem krogu in v javnosti. Telesna straža 40 najizbranejših detektivov skrbi neprestano za to, da se mu ne zgodi najmanjše zlo. Tudi če se mudi v Beli hiši, čuva ta četa ljudi z Argovimi očmi nad njim. Ta stražna služba se vrši povsem neopazno, posebno na cesti ne bo nihče opazil, da ga obdajajo na vseh straneh zvesti čuvaji, a baš zato je nadziranje morda tem bolj učinkovito. Od kar je padel predsednik Mac Kinley kot žrtev zločinske roke, ni več noben ameriški predsednik brez telesne straže, ki se sestavlja, obnavlja in dopolnjuje po preizkušenih načelih. Čim se izvoli nov predsednik, ga sprejme ta straža avtomatično pod svoje varstvo.

Posebno težka je naloga tajne službe v Washingtonu. Natančno mora opazovati vse posetnike Bele hiše, varnostni agenti sledijo predsedniku povsod, zlasti na njegovih sprehodih. Ta naloga je še razmeroma preprosta, veliko bolj zamotana pa postane, če predsednik kam odpotuje. Že teden dni pred odpotovanjem se poda posebna štafeta na pot, da preišče vse hotele, v katerih se bo predsednik ustavil, od vrha do tal, vključno dvigala, s katerim se bo po vsej priliki vozil, in osobje, ki mu bo streglo. Konferiranje s postajnimi načelniki in krajevno policijo se razume samo po sebi, istotako napeljava posebnih telefonskih vodov. Posebno ostro nadzorujejo oči tajne telesne straže občinstvo, kadar predsednik kje javno govori ali če se pelje po cesti. Ni varno, da bi se mu hotel kdo približati z roko v obvezi ali s šopkom cvetic. Takšni šopki ne dosežejo nikoli svojega cilja, pač pa se lahko zgodi, da mora navdušenec, ki je hotel predsednika počastiti s tem, da je vrgel šopek proti njemu, prebiti kakšno neprijetno uro v preiskavi.

Državni podpredsednik ne potuje nikoli s predsednikom. To je razumljivo, saj je po ustavi določeni zastopnik in naslednik predsednikov in je dolžan, da sprejme njegove posle takoj, če bi predsednik navzlic vsem varnostnim ukrepom postal žrtev atentata.

Brnski proces proti fašistom

Proces proti Kobzineku in Gajdlu ter njihovim pomagačem, ki so uprizorili v Brnu poskus fašistične revolucije, se bo začel 24. t. m. Pred sodiščem se bo moralo zagovarjati 58 civilistov in dva poklicna vojaka. Razprava bo najbrže v prostorih brnskega deželnega zbora.

vpostavit kraljevo veličanstvo! Pariz je bil ogorčen nad tako drznostjo Nemcev in je ves gorel v domoljubnem ognju, obenem pa so bili jezni na aristokrate. Po ulicah je vršelo, kakor v čebelnjaku. Predmestja so se zagrnila v mesto in vsepovsod so se pojavljale raztrgane in sestradane postave z očmi, iz katerih je gledal glad in še nekaj in še nekaj... Ko sta se Bailly in Rochambeau poslovila, je ponudil grof svojemu drugu roko: »Malo prej si rekel, da sta dve stvari, ki povzročajo velika dejanja — ljubezen in čut nevarnosti, veliko stvar si pa pozabil?«

»Kaj?«

»Glad, prijatelj, glad! Na svidenje!«

V istem času je Jaques Hébert govoril množici. Strahovito je hujskal.

»Državljani, sovražniki so ob naših mejah razvili zastave, sprejeli jih bodo! Hujši, vse hujši so sovražniki tukaj med nami, oni, ki prodajajo kri in zdravje ljudstva za svoje umazane profite! Tlačitelji ljudstva naj vedo, da se bo vsak košček kruha, ki ga iztrgajo lačnim, izpremenil v strup — zanje! Ponižanja in pomanjkanja bodo skovala Brutova bodala v srcih domoljubov. Aristokratska hidra vlada nad nami: ljudstvo, ti si Herkul, ki bo zveri odbil vse glave, drugo za drugo, tako da nikdar ne bodo več zrasle! Državljani, k orožju!«

Večerna zarja je bila krvava, a nihče še ni prav mislil, da bo val krvi zagrnil Parizu Francijo in da bodo v njem utonili mnogi, premnogi: pravičniki in lopovi, pametnjaki in bedaki, modrijani in norci, junaki in pa prazne glave, za katere res ni škoda — nad mnogimi je usoda napravila znamenje in le malokdo ji je ušel.

Čez leto dni sta se peljala »državljana« Rochambeau in Bailly na morišče. Umreti ni bilo težko, ljudje so se bili tega skoraj že navadili. Vsekakor so bili vsi obsojenci čisto mirni, v njihovih dušah pa so se naglo vrstili spomini v izredno krepkih in jasnih oblikah. Krvniški voz je neusmiljeno poskakoval na hrapavem pariškem tlaku in branjevke so vpile: »Ni tako mehko, kakor v vaših ekvipažah, a? Prokleti aristokrati!« Rochambeau je vse to videl, a bil je miren. Zdelo se mu je, da se ga vse to ne tiče. In ko se je voz približal giljotini, jo je ogledoval radovedno ne da bi občutil groze. In okrogla odprtina v njej ga je spomnila na preteklost, na okroglo strešno okence v hišici Lepelletierjevi. Obrnil se je k Baillyju in z očmi pokazal odprtino: »Glej okence v večnost!«

Bailly se je nasmehnil...

Proti ženski pokvarjenosti

V Siriji so ustanovili mladi možje organizacijo, ki ji je namen zatirati modernizacijo v sirskem ženskem svetu, če drugače ne, s tem, da se ne bodo ženili z mladimi domačinkami. Z organizacijo mladeničev bo sodelovala organizacija sirskih matron, da se razmere čim prej povrnejo v stari tir.

Vnovem tiru so začela dekleta, kakor jim očitajo mladeniči, posnemati »nemogoče« metode moderne Turčije in Egipta, to je: zahajati v kino, čitati romane, odlagati gosti pajčolan pred obrazom in obraze, vsaj pri nakupih v krščanskih trgovinah, sploh odkrivati, stopati po cestah po sončnem zahodu in kar je še podobnih grehov, ki jih pravoverni prepovedujejo svojim ženskam.

Organizacij abo pošiljala svoje ljudi v krščanske trgovine, da bodo vohunili, ali se dekleta ne razkrivajo pred prodajalci. Na cestah bodo merili ženskam dolžino in debelost zastorov, po kinematografih bodo protestirali zoper navzoča muslimanska dekleta itd. Če to in ostalo ne bo pomagalo, tedaj pa bo sledila stavka, stavka proti zakonom s tako »pokvarjeno« žensko mladino.

Tudi on!

Madžarski poslanec Zoltan Mesko

vodja madžarskih narodnih socialistov, potuje v Berlin, da obišče Hitlerja in si izprosi njegove podpore

Edisonov nebotičnik

v Los Angelesu je eno redkih poslopij, ki so uspešno kljubovala zadnjemu potresu v Kaliforniji. Trinajstnadstropna zgradba je sezidana iz jeklenega ogrodja, ki se je popolnoma obnesla ob potresni preizkušnji

Čoln, ki uniči vse mornarice

V Curihu so zaprli iznajditelja Probsta, ki je oslepariil razne osebe za pol milijona švicarskih frankov Mož je pripovedoval, da je iznašel čoln, ki napravi 450 km na uro in lahko v najkraqšem času uniči vse mornarice sveta. Njegov izum, je dejal, interesira že mnoge evropske države. Na podlagi teh govoric so se našli ljudje, ki so močno zadolženemu Probstu odprli kredite. Nekemu denarnemu mogotcu je Probst celo predložil neke dokumente, o katerih je dejal, da mu jih je izdala angleška admiraliteta. S temi listinami, ki pa so bile ponarejene, je dolgo vodil za nos svoje upnike. Preiskava je razkrila gorostasne stvari. Probsta so zaprli, pa kaj to pomaga, ko ne bo dobil od njega noben upnik niti beliča.

Gledališče za propadle igre

Neki ameriški milijonar je ostavil oporoko, s katero je obogatel svet za najbolj originalno gledališče vseh časov. Milijonar, po imenu Rossman, je bil za življenja velik prijatelj gledališča. Obiskoval je vsako premjero in se je navduševal celo za šibka dela, ki jih je občinstvo odklanjalo. Hudo mu je bilo, če so se igralci zaman trudili, da bi napravili kakšno novost občinstvu bolj okusno. V oporoki je namenil milijon dolarjev, s katerimi naj bi mesto Chicago zgradilo novo gledališče. V tem gledališču naj bi se igrali izključno komadi, ki jih je publika kdaj izžvižgala. — Temu gledališču rokopisov vsekakor ne bo primanjkovalo.

Berač umoril svojo ženo

Pretečeno nedeljo je javil 50letni poklicni berač Scholz policijski oblasti na Dunaju, da je umrla njegova žena Frančiška. Prišel je mrtvaški ogledník, ki ni našel na mrliču nič posebnega. Pozneje pa se je pojavil sum, da je tu po sredi morda zločin. Zato je oblast odredila ponovno preiskavo, ki je ugotovila na mrliču sledove krvi. Šele natančen pogled je pokazal, da je bila Scholzova resnično umorjena, in sicer ji je morilec prerezal meso med brado in vratom ter ji prevrtal jezik. Tako je nastalo krvavljenje, ki je pripravilo žensko ob življenje. Scholz je vdan alkoholu in je dokazano, da je mučil svojo ženo večkrat z iglami in noži. Glede smrtnega sunka pravi, da jo je ubil v jezi.

Trije Grki zastrupljajo svet

Russel paša, policijski ravnatelj v Kairi, je predložil Društvu narodov, odseku za zatiranje strupov, grozljivo poročilo o zastrupljevalni akciji sveta s hašišem, opijem, heroinom in kokainom. To akcijo vodijo trije Grki, ki imajo razpredene svoje mreže širom sveta in tako dobro organizirano službo, da jim ne more nihče do živega.

Njihov sindikat za razpečevanje mamil je v pravem pomenu besede svetoven Razpreden je po vseh državah, a tako lokavo in vešče, da mu nihče ne more ugotoviti vrhovnega vodstva. Dasi švigajo agenti sindikata po vsem svetu, se niti ne poznajo med sabo in so tako rekoč lutke na nitkah novidnih rok.

Sindikat vnovič letno skoro za milijardo dinarjev čistega dobička. Gigantska razpredenost organizacije pa izhaja že iz dejstva, da je v njenih službah nad 280.000 oseb. Njih dohodki so prav lepi.

Koncern zastrupljevalcev sveta združuje tvorničarje v Turčiji, Egiptu, Bolgariji, na Grškem in v Mali Aziji. Ti tvorničarji razpečajo na mesec najmanj dve toni mamil, ogromno količino v primeri z neznatnimi množinami, ki zastrupljajo nesrečne zemljane. Posebno heroin igra v zadnjih letih čedalje važnejšo vlogo.

Mednarodne oblasti si že od nekdaj prizadevajo, da bi odkrile, kdo so zastrupljevalci. Toda njihovih imen in bivališča ni mogoče dognati. Samo v Smirni in Carigradu so prišli izdelovalcem na sled, ki pa so takoj nato izginili kakor da so se vdrli v zemljo. Pozneje so zasledili slična podjetja še v Bolgariji ob obali Črnega morja in v Švici. Toda tam so jo producenti popihali, dokler jim niso postala tla prevroča.

Kljub temu se je mednarodni policiji posrečilo, da ima danes v rokah imena vseh članov svetovnega sindikata za mamila. Pravi zločinci živijo na Grškem, od koder vodijo svoje podjetje Podrejeni jim organi ne vedo nikoli, kdo je njih gospodar. In vendar so v službi te tajne trojice kapitani in ladje z velikanskimi tovori, diplomati, sprevodniki spalnih voz, artisti, potniki, šoferji in celo igralci. S tem razpečavanja mamil je izdelan do zadnje podrobnosti. Kurirji švigajo sem in tja, iz dežele v deželo ter prenašajo in prevažajo v zavojčkih, steklenicah, ampulah prepovedane strupe. Nihče pa ne ve, po čigavem naročilu ravna in komu je namenjena pošiljatev na koncu

Transport sam na sebi je nenevaren in tudi slabo plačan. Zato pa dobe tem obilnejšo nagrado tisti, ki se morajo izpostavljati nevarnostim pri nadrobni prodaji. V nekih deželah je v službi tega tajnega sindikata celo podzemlje. Tajni zastrupljevalci se poslužujejo v dopisovanju med sabo šifrirane pisave, ki ji doslej niso mogli najti ključa. Društvo narodov bo imelo še mnogo dela, preden bo zatrlo in onemogočilo to golazen, ki kuje kapital iz slabosti svojih žrtev.

Največji samotarji

Trgovec, zobni zdravnik in ženska

Izdajatelj »Prekomorske Daily Mail« v Londonu poroča v nekem članku o zanimivih pismih velikih samotarjev, ki jih prejema iz vseh kotov zemlje. Tako mu piše neki moški z Read Islanda, samotnega otoka polarnega morja, daleč od zaledenelih oba! Severne Amerike. To je lovec in trgovec Craig ki ima samo nekoliko Eskimov za tovariše in ki se vsako poletje samo ena ladja ustavi ob njegovem bregu. Navzlic temu se počuti mož zelo srečnega, pravi, da je celo srečnejši od 90 odstotkov drugih ljudi. Težko je samo v polarni noči, zlasti v januarju in februarju, ko divja vihar za viharjem in človek zaradi strahovitega mraza ne more nikamor iz hiše. Loteva se te globoka potlačenost in samo s posebno filozofijo ti je mogoče vztrajati, da učakaš novo poletje.

Najsamotnejši zobozdravnik na svetu bo tisti, ki živi samo z enim človekom na otočku Beef-Island v Zapadni Indiji. K sreči pa je v bližini otočka »veliki svet« v podobi otoka Tortole, ki šteje 6000 prebivalcev, med njimi 16 belokožcev. Zobozdravnik se odpelje enkrat tedensko na Tortolo, da nakupi živil in popravi ljudem zobe.

Najsamotnejša ženska bo neka Angležinja, ki živi sredi velikega pragozda ob Gippslandskem jezeru v Avstraliji. Na jugu se konča gozd ob 150 km dolgem peščenem morskem bregu in od tu do Južnega tečaja ni nobene kopnine več. »Čestokrat sem edino človeško bitje na tem bregu,« piše samotarka.

Svilna industrija v New Yorku

New York, ki prvači večini industrij, zavzema vodilno mesto tudi v svilni industriji. Večina japonske sirove svile prihaja iz New Yorka, česar javnost ne ve, a vendar ni to ameriška svila, kakor bi si sedaj utegnili misliti, temveč v resnici japonska. Japonska jo Ameriki namreč dobavlja kot prastrovino, v podobi kokonov, v Ameriki pa te predelajo v svilena tkiva.

Veliki parniki, ki prevažajo sirovino iz Bombaya, Šanghaja in Tokija, pristanejo skoraj izključno v Seatlu, velikem ameriškem pristanišču ob Pacifiku. Tu se dragoceni tovor pod najstrožjim nadzorstvom in takoj naloži na posebni vlak, ki prevozi vso Unijo od vzhoda do zapada. Največji del tovora se potem odloži v New Yorku, kjer ga predelajo v končni produkt. Ta prevoz od izhodiščne luke do končne postaje se vrši pod najstrožjim varstvom tajnih agentov in celo s strojnicami oboroženega moštva, tako da se nepoklicanim osebam pač gotove ne posreči, da bi izmaknili še tako majhen del tovora.

Rooseveltov sin — farmar

Rooseveltov sin Elliot je bil doslej prokurist v nekem velikem newyorškem inseratnem podjetju. Odkar pa je njegov oče prevzel predsedstvo Zedinjenih držav, je postalo njegovo stališče tako težko, da je moral dati slovo dosedanjemu udejstvovanju. Od vseh strani so namreč pritiskali nanj, naj posreduje pri svojem očetu za razne ugodnosti. Ker je postalo življenje v tem pravcu zanj nevzdržno, je dal slovo svoji dosedanji poziciji ter se preselil v Arizono kjer si je kupil farmo in bo redil krave ter obdeloval zemljo.

Mesto zgorelo

V Hondurasu je zgorelo mesto Tela. Ogenj še ni pogašen in poročila, ki so jih dobili v Washingtonu, pravijo, da bodo plameni uničili vse hiše in ne bo ostal niti kamen na kamnu.

Napoleonovo poprsje

delo kiparja Houdona, so te dni prodali na javni dražbi v Parizu za 60.200 frankov

Eksplozija v tvornici za kemikalije

V Mitchamu, ki leži v južnem predelu Londona, je nastala v neki tvornici za kemikalije eksplozija, ki je popolnoma razdejala tvornico. Pri tem je bilo več ljudi ubitih, mnogo pa ranjenih. Med žrtvami so večinoma otroci, ki so se igrali v bližini tvorniškega objekta. V 200 hišah, ki stoje v neposredni bližini tvornice, je zračni pritisk razbil šipe. Zaradi eksplozije je nastal tudi ogenj, ki pa so ga kmalu pogasili.

Buharin aretiran?

Po poročilih iz Ljeningrada so aretirali tam enega najbolj vnetih teoretikov komunizma, Buharina. Baje je imel zveze z desničarsko opozicijo proti sedanjemu režimu.

Ambulančni voz za bolne živali

Dunajsko društvo za zaščito živali je uvedlo poseben ambulančni voz za bolne živali. Slika kaže prizor, ko spravljajo vanj bolnega psa

Madžarska : Jugoslavija 3:1 (2:0)

Nepričakovana zmaga madžarske reprezentance — Varaždinski SK v Ljubljani ni napravil slabega vtisa — Dunajčani na treh frontah poraženi

Včeraj se je vršila ob velikem zanimanju občinstva neoficielna meddržavna tekma med izbranim moštvom Madžarske in Jugoslavije. Splošno prepričanje je bilo, da bo naša reprezentanca zmagala nad Madžari, ki niso nastopili v svoji najboljši postavi. Toda prišlo je drugače.

Že pred tekmo je moral g. savezni kapetan slišati v listih in tudi v sportni javnosti marsikatero pikro besedo zaradi sestave naše reprezentance, ki je danes nastopila proti Madžarski. Zdi se, da gosp. savezni kapetan nima dobrega pregleda o igračih ,odnosno, da se za takozvano provinco premalo briga. Poudarjati moramo, da govorimo s stališča celokupnosti, s stališča našega sportnega ugleda, nikakor pa ne iz kakega lokalnega patriotizma. Dosedanje prvenstvene tekme so pokazale, da imamo v vratarju slovenskega predsednika v ligi Primorja igrača, na katerega bi moral g. savezni kapetan malo bolj paziti. Vse dosedanje kritike, ne samo v slovenskih listih, temveč tudi v zagrebških, splitskih in sarajevskih, označujejo Starca kot famoznega čuvarja svojega svetišča. O tem se bo g. savezni kapetan lahko prepričal pri tekmah, ki jih bo Primorje odigralo v Beogradu. Še drugega igrača moramo omeniti. Je to levo krilo Ilirije Pfeifer. Ilirija sicer ne igra v nacionalni ligi. Toda Pfeifer je v vseh dosedanjih tekmah dokazal, da bi lahko prišel v poštev tudi za državno reprezentanco, zlasti zaradi tega ker pač nimamo velike izbire v levih krilih. Upamo, da bo g. savezni kapetan v bodoče — saj nas čakajo še druge mednarodne tekme — vsaj nekoliko vpošteval naše, iz interesa za celokupni naš sport izrečene besede.

Med občinstvom je naš poraz vplival zelo neugodno, zlasti zaradi tega, ker naša reprezentanca nikakor ni dala igre, s katero bi se mogli postaviti. Jugoslovensko moštvo je igralo slabo zlasti v taktičnem oziru. Moštvo je forsiralo polvisoko in visoko igro, s katero zlasti zaradi vetra ni moglo doseči uspeha. Madžari so predvedli popolnoma pravilno nizko igro ter so se odlikovali s svojo preciznostjo.

V prvem polčasu so Madžari igrali z vetrom in že v 5. min. je uspelo Turayu, da doseže s strelom z daljave 6 m vodstvo za Madžare. Zdelo se je, da je ta gol padel iz ofside. Kljub uspehu Madžarov so bili naši v tem delu igre enakopravni nasprotniki. Kmalu pa se je pokazala lahka nadmoč Madžarov. V 18. min. dobi žogo madžarska desna zveza Karman, in sicer v precejšnji oddaljenosti od gola. Dimitrijević in Kovačević mu skušata odvzeti žogo, kar jima pa ne uspe. Karman doseže iz 16 m drugi gol za Madžare.

V drugem polčasu se je jugoslovensko moštvo nekoliko izpremenilo. Namesto Kovačića je igral Lukić, kot levi krilec Radovniković, kot srednji krilec pa Lechner. V napadu je v zvezi igral Vujadinović. Naši so prišli v drugem polčasu s precej ostrim tempom, ker jim je dokaj pomagal veter. Bili so v premoči ter stalno ustvarjali nevarne situacije pred golom Madžarov. Toda Madžari so odlično branili. V 24. min. so se Madžari nekoliko otresli jugoslovenskih napadov in Ery je postavil na 3:0 za Madžare. V 38. min. je Kragić dal lep pas Tirnaniću, ki je z ostrim strelom dosegel častni gol za Jugoslavijo.

Sodil je g. Jokstć. Očita se mu, da v prvem polčasu ni priznal Tirnanićevega gola, čeprav se je žoga že popolnoma nahajala v mreži. Tega sodnik ni videl, zaradi česar bi bilo kmalu prišlo do incidentov. Tudi prvi gol za Madžare je baje padel iz ofside.

Prisotnih je bilo nad 8000 gledalcev.

Ilirija : Varaždinski SK 4:1 (0:1)

Ta tekma je bila bolj prireditev iz zadrege, toliko da se izpolni program, da ne ostane lep spomladanski termin nezaseden. Varaždinci gotovo niso obljubljali visoke klase, pa se je kljub temu nabralo na igrišču nekih 400 ljudi, od katerih je pač vsak pričakoval prepričevalne in izdatne zmage domačega moštva.

To se je tudi zgodilo, toda počakati je bilo treba na uspeh ves prvi polčas in še del drugega. Dobro polovico igre pa občinstvo nikakor ni prišlo na svoj račun. Gledalo je precej revno igro, v kateri so sicer gostje pokazali par skopo odmerjenih potez, dočim je domače moštvo ves ta čas neusmiljeno dolgočasilo svoje pristaše. Moštvo Ilirije se je šele v drugem polčasu razvnelo, v odločnem zamahu nadoknadilo, kar je bilo v prvem polčasu zamujeno, in navrglo še par zgoditkov, da se je izid tekme napravil sorazmernim s pokazanim znanjem in vzdržljivostjo.

Ilirija: Doberlet, Jančič, Berglez, Unterreiter, Varčič, Belak, Ilovar, Lah, Svetic, Verovšek, Pfeifer.

Varaždinski SK: Sekovanić, Gjurak, Berta, Vrančić, Tepeš, Cerjan, Mekovec, Ribić, Vojtechovsky, Mutibarić, Lampl.

Prvi polčas je bila igra odprta in so uvodoma prevladovali gostje. Po desetih minutah so že pokazali vse, kar znajo, potem pa je Ilirija več v napadu in si pribori tri kote. Gostje igrajo prizemno igro kratkih pasov, pa ne dosledno, ker si pustijo nariniti tudi ilirijanski stil. V 20. min. preigra centerfor lepo svoje levo krilo, ki iz čiste pozicije doseže neubranljivo vodstvo. Pri Varaždincih je igral zlasti dobro vratar, ki je bil zelo zaposlen, dober je bil tudi srednji krilec, poleg njega še desni krilec; sploh so imeli Varaždinci v prvem polčasu boljšo srednjo linijo, napad pa je v triju lepo kombiniral, ne da bi pokazal kako odločnost pred golom.

V drugem polčasu so se z ene strani Ilirijani nenadoma znašli, z druge strani pa se je moštvo gostov popolnoma sesulo. O njihovem startu iz prvega polčasa ni bilo več sledu, zato pa so Ilirijani dobro držali žogo in v krepkih sunkih pritiskali na nasprotna vrata. Pri tem je bila leva stran napada zelo uspešna, sodelovanje med Verovškom in Pfeiferjem je obrodilo obilo plodov. V 9. min. je Pfeiferju uspelo izenačenje in tekom prihodnje četrt ure je isti Pfeifer še trikrat potresel mrežo; zlasti je bil lep četrti gol z glavo na lep Lahov prenos.

Varaždinci so v drugem delu igre venomer pregrupirali svoje moštvo, ne da bi s tem dosegli zaželjeni hasek. Tako so predvsem razbili svojo najenotnejšo formacijo, srednjo vrsto, in dali prostejši razmah ilirijanskemu napadu; zdi se, da so šele na začetku sezone in da poedinci niso izdržali na bolj izpostavljenih mestih. Nasprotno pa so Ilirijani pokazali mnogo boljšo kondicijo, ki jim je tudi pripomogla do izdatne zmage.

Sodil je g. Schneller dobro.

Ilirija rez. : Vojaški SK Triglav 4:2 (1:1)

V predtekmi je po lepi igri zmagala ilirijanska druga garnitura nad vojaškim moštvom.

ISSK Maribor kandidat za prvenstvo LNP

Zaslužena zmaga Maribora nad Rapidom — Prvenstvo LNP bo najbrže šlo prvič v Maribor

Maribor, 9. aprila.

Lahko se reče, da je današnja prvenstvena tekma med Mariborom in Rapidom bila odločilna za letošnje nogometno prvenstvo LNP, ki bo, kakor je podoba, to pot prvič romalo v Maribor. Za prvaka prideta sedaj v poštev edino le še Maribor in Ilirija. Vendar moramo Mariboru dati več šans, ker si je z današnjo zmago zelo učvrstil svojo vodilno pozicijo ter vodi pred Ilirijo z naskokom treh točk. Res je, da je odigral eno tekmo več kot Ilirija, vendar ga pa čaka samo še ena naloga, namreč zmaga nad Železničarjem, in sicer v Mariboru. Ilirija mora igrati še tekmi z Rapidom in Železničarji, obe v Ljubljani. Rapid in Železničar se bosta borila za predzadnje mesto.

Stanje je sedaj naslednje:

Maribor	6	3	1	2	13:12	7
Ilirija	5	1	2	2	11:12	4
Rapid	5	2	0	3	11:16	4
Železničar	4	1	1	2	9:12	3

I. SSK Maribor : SK Rapid 5:2 (2:1)

Današnja prvenstvena nedelja je potekla v znamenju mariborskega derbyja, ki je zvabil na igrišče precejšnje število gledalcev. Ni jih bilo mnogo manj od tisoč.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

Maribor: Gutmeier, Bertoncelj, Savo, Kokot, Kirbiš, Kukanja, Miro, Priveršek, Bertoncelj, Hreščak Zemljič.

Rapid: Hermann, Barlovič, Flak, Klippstätter, Seifert, Gomol, Heller, Venko, Prinčič, Hardinka, Pischof.

Tekma je bila vseskozi zanimiva, v splošnem pa tipična prvenstvena borba. Potekla pa je brez posebnih incidentov. Bila je v splošnem fair, kar je v glavnem zasluga sodnika, ki je obdržal igro do konca v svojih rokah.

Za Maribor je izvojevala zmago pred vsem napadalna vrsta. Ta del moštva je bil sploh najmočnejši na igrišču. Zlasti leva stran je bila odlično disponirana. Miro je danes podal nekoliko koristnejšo igro in tudi njegov partner Priveršek je igral prav dobro. Bertoncelj je odlično vodil napad. Zemljič na levem krilu pa je naravnost briljiral. Tudi sednja linija ni mnogo zaostajala, odličen je bil Kukanja. Kirbiš je sicer na momente pokazal znake slabosti, zlasti v drugem polčasu, vendar je dobro pošiljal žoge naprej. Kokot ni posebno zadovoljil, zlasti ne v defenzivnem pogledu. Branilca sta se prav lepo uveljavila, bila sta v razdiranju prav sigurna, zlasti je podčrtati koristno igro Bertonclja. Gutmeier v golu ni imel posebno težke naloge, bil pa je v splošnem dober.

Rapidovci so zaostajali zlasti v kombinaciji, kot celota je srednja vrsta Rapida prišla mnogo manj do izraza, ker ni znala napada podpirati. V napadu so imeli Rapidovci prav močno orožje, ki se je pa skrhalo na močni mariborski obrambi. Do kazenskega prostora je še nekam šlo, potem pa je le redko prišlo do pametnega zaključka s strelom na gol. Kar pa je bilo takih strelov, jih je vse posnel Gutmeier. Zelo sta ugajali krili, ki sta nenehoma uprizarjali bege na nasprotno polovico. Pri tem je bil Venko nevarnejši, zlasti tudi kot strelec. Trio je sicer lepo prodiral, v njem pa ni strelca. Obramba je bila kot celota prav dobra, vratar je imel reševati mnogo problemov, pokazal pa ni prave sigurnosti. Moštvo je imelo precej zrelih šans, izkoristilo pa je samo eno, dočim je en gol padel iz enajstmetrovke.

Zmaga Maribora je bila popolnoma zasłužena tudi po poteku igre. Mariborova enajstorica je bila nedvomno boljša, lepo je kombinirala in kar je glavno: mnogo je streljala. Prvi polčas je igra bila precej odprta, vendar pa je Maribor imel več od nje. Tudi začetek in konec drugega polčasa je pripadel Mariboru, vmes pa je bil Rapid v premoči in je čestokrat oblegal vrata Maribora.

Gole so zabili v 9. min. Bertoncelj iz gneče; v 26. min. je isti igrač z lepim voley strelom iz kota zvišal na 2:0. V 30. min. je Hardinka iz prostega strela znižal na 2:1, v drugem polčasu je Hreščak v 2. min. iz kota zvišal na 3:1, v 4. min. pa Zemljič po krivdi vratarja na 4:1. V 28. min. je Rapid znižal po Barloviču na 4:2 in v 37. min. je Zemljič iz kota postavil končni rezultat na 5:2.

Sodil je g. Podubsky iz Zagreba prav dobro.

Ostale nogometne tekme

Ljubljana: V Ljubljani sta se odigrali dve važni drugorazredni prvenstveni tekmi Dopoldne je tekma Jadran : Korotan z 1:1 (0:1) ostala neodločena, popoldne pa je Hermes , ki je nastopil s tremi rezervami, premagal Slovana z 9:0 (4:0) Stanje v drugem razredu je sedaj naslednje: Hermes 13 točk, 46:8, Korotan 8 točk, 14:7, Jadran 5 točk, 12:24, Grafika 2 točki 7:10, Slovan 4 točke, 9:29. Primorje jun. : Korotan II. 1:0 (0:0).

Kranj: Primorje I. : Korotan 5:4 (1:2)

Celje. SK Celje : SK Olimp 5:2 (3:2) Zelo živahna in napeta prvenstvena tekma. Vendar pa moštvi nista pokazali posebne igre. Celje je bilo v prvem polčasu v premoči, v drugem polčasu je bila igra izenačeni. Goli za Celje so padli v 1., 5. in 24. minuti prvega polčasa in 12. in 15. min. drugega polčasa, za Olimp v 10. in 18. min. prvega polčasa. Objektivno je sodil g. Ochs. — **Atletiki rez. : Celje rez. 2:0 (0:0).**

JESENICE: Hermes komb. rez. jun. : Bratstvo 5:2 (2:1).

ZAGREB: Gradjanski : GAK 8:0 (4:0).

SISAK: Hašk : Segesta 4:0 (2:0). S to nekoliko zakasnelo tekmo je Hašk dosegel prvenstvo ZNP za leto 1932.

DUNAJ: Češkoslovaška : Avstrija 2:1 (0:0). 65.000 gledalcev. Sodnik g. Langenus. Čehi so scortali v 1. in 4. min. drugega polčasa po Pucu. Za Avstrijo je scortal v 41. min. Smistik.

PRAGA: Praga : Dunaj 4:1 (2:0).

BRNO: Brno : Dunaj 4:1 (2:0).

BUDIMPEŠTA: Ferencvaros : Attila 4:1, Ujpest : Szeged 2:1, Kispest : Buday 5:1, Hungaria : Somogy 2:1.

ANVERSA: Nizozemska : Belgija 3:1.

MONAKOVO: Sportvereinigung Fürth : Bayern 1:1.

OBERHAUS: Rapid (Dunaj) : FC Oberhaus 2:2.

ELBERFELD: FSV Elberfeld : FC Wien 3:3.

HAMBURG: Corinthiens : Hamburger SV 2:2.

HAAG: Corinthians : Nizozemski team 1:5.

RIM: Italijansko prvenstvo: Ambrosiana : Milano 3:1, Bologna : Roma 2:2, Firenze : Napoli 1:0, Genova : Lazio 0:0, Palermo : Alessandria 0:0.

Občni zbor I. SSK Maribora

V četrtek zvečer je imel ISSK Maribor svoj 14. redni občni zbor, ki ga je vodil zaslužni predsednik g. dr. Stamol. Zborovanja so se udeležili zastopniki oblasti in sportnih društev. Med navzočimi so bili sreski načelnik g. Makar, ravnatelj g. Pogačnik za SLD, ravnatelj g. Pišek za SPD Ruše, g dr. Rosina za SPD Maribor, g. Gnus za MSK, g. Roglič za MZSP, ravnatelj g. dr. Tominšek, zastopniki vojske itd.

V odsotnosti glavnega tajnika je podal tajniško poročilo predsednik g. dr. Stamol. Naglašal je, da je tretje leto prizadevanja za sanacijo kluba stavilo na vodstvo težke naloge. Število sekcij je ostalo nespremenjeno. Klub šteje nad 500 rednih in nad 400 izvršujočih članov. Pozitivno sta v preteklem letu zaključila le teniški in damski odsek, dočim so ostale sekcije bile pasivne. Klub je priredil v minulem letu več prireditev, kakor reduto, otroško olimpiado, tombolo itd ki so gmotno in moralno zadovoljivo uspele.

Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal blagajnik g. Loos, je bilo razvidno, da je ves denarni promet znašal nad 600.000 Din.

O delovanju nogometne sekcije je poročal g. Vesnaver. V minuli poslovni dobi je ISSK Maribor odigral 44 javnih tekem; razlika golov je 147:95.

Za damski odsek je poročala ga. Ravnikova, za ping-pong sekcijo g. prof. Sevnik, za lahkoatletski odsek prof. g. Cestnik in za vodno sportni odsek g. Voglar.

O delovanju teniške sekcije je referiral g. Gilly. Odsek je zaključil v minulem letu prvo celotno sezono na petih prostorih ob vsem mogočem komfortu, ki so si ga zgraditelji zamislili Teniška igrišča so prvovrstna naprava, ki ji v naši državi ni enake. V sportnem oziru je odsek zadostil pač vsem zahtevam in se pridno udejstvovanje zrcali tudi v rekordnem številu odigranih tekmovanj, katerih je bilo 12 in ki so po večini tudi končala uspešno. V družabnem življenju se je na prostorih opažalo vso sezono lepo harmonično in zadovoljivo razpoloženje. Z ekonomskega vidika se zaključuje sezona številčno s pač malenkostnim prebitkom, kar pa v prvi vrsti opravičujejo vsa končana dopolnilna dela tako na terenu kakor na inventarju.

Za zimsko sportni odsek je poročal g. Roglič. Sekcija je štela v pretekli sezoni do konca preteklega leta 94 aktivnih članov. Po novem letu pa je pristopilo 151 članov iz vojaških krogov, in sicer 72 častnikov in 79 podčastnikov, tako da šteje sekcija trenutno 245 članov. Odsek je priredil v minuli sezoni več tekem, izletov, predavanj, ki so uspela v vsakem pogledu izredno dobro.

V imenu nadzorstvenega odbora je poročal g. dr Boštjančič. Predlagal je absolutorij, ki je bil tudi soglasno sprejet. Ob tej priliki se je razvila tudi debata o izvajanju sekcijskih pravilnikov. Predsednik g. dr. Stamol je pri tej priliki naglašal, da se mora sleherni član v klubu ali v sekciji zavedati dolžnosti do kluba za razvoj slovenskega sporta, posebno še, ker nosi klub ime mesta Maribora. Klubska članarina bo ostala tudi letos nespremenjena, prav tako tudi sekcijska članarina za teniški odsek.

Po kratkem odmoru so sledile volitve, in sicer je bila izvoljena soglasno naslednja nova uprava: predsednik dr. Stamol; odborniki: prvi državni pravdnik dr. Jančič, magistratni svetnik Rodošek, kapetan Gnus, Stock, Loos, Gilly, inž. Černe, dr. Vauhnik, major Cerovac, dr. Rosina, inž. Jelenec. Načelniki sekcij: tenis R. Šepec, zimski sport Golubović, lahka atletika profesor Cestnik, ping-pong prof. Sevnik, damski sport ga. Ravnikova ,nogomet Filipančič. vodni sport Košak in propagandni Voglar Za namestnike so bili izvoljeni: Jul. Gustin, dr. Marinič. Miloš Oset, Drago Roglič, J. Hutter, M. Kanc, inž. Dračer, major Maslač Dolček, Šerec, narodni poslanec Krejči, inž. Baran, Videmšek, Novšak, Gustinčič in dr. Lutman. Revizorji: ravnatelj Pogačnik, dr. Boštjančič in ravnatelj Barle: namestniki: ravn. Pišek in Rosner. Častno razsodišče: senator dr. Ploj, dr. Ravnik, ravnatelj dr. Tominšek, okrajni glavar Makar in dr. Štor.

Posebni vlak za tekmo Primorje — Concordia v Zagrebu, dne 30. aprila. Putnik d. d. pripravlja v dogovoru s Primorjem posebni vlak v Zagreb ob priliki nogometne lige tekme Primorje : Concordia v Zagrebu dne 30. t. m. Vožnja Ljubljana-Zagreb in nazaj stane Din 40.—. Prijave sprejema potovalna pisarna Putnika v Gajevi ulici, kjer mora vsak prijavnik takoj ob prijavi vplačati ves znesek. Udeleženci dobijo istotam posebne legitimacije Putnika, ki izstavi tudi vozovnice. Prijave proti takojšnjemu plačilu zneska sprejema tudi odbor Primorja v kavarni Emona dnevno od 12. do 13. in od 18. do 19. Odhod iz Ljubljane je določen na približno 7. zjutraj, povratek v Ljubljano okoli 22. — ASK Primorje poziva članstvo, simpatizerje in ostalo sportno javnost, da se v čim večjem številu udeleži pohoda v Zagreb in s svojo navzočnostjo pri tekmi podpre borbo slovenskega predstavnika v ligi.

ASK Primorje. Seja lahkoatletske sekcije danes ob 20.30 pri Mikliču. Vabljeni so gg. Petkovšek, Kermavner, Likovič, Štiglič, Križ, Rič D. in M., Hanzi, Žorga F. in A. ter Sancin S. Danes ob 15.30 redni trening.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Drevi ob 20. seja sekcijskega odbora v gostilni Činkole. Zaradi važnosti polnoštevilna udeležba.

Požar ob žalostni petdesetletnici

Izlake, 8. aprila.

Malone na isti dan, ko je pred petdesetimi leti pogorelo naselje Prhovec, občina Ržišče, je v četrtek zvečer domala zadela prav ista usoda šest gospodarjev tega naselja, ki leži strmo v hribu, proč od vode. Par minut po 22. uri je šinil krvavo rdeč zubelj iz hleva gospodarja Jakoba Butje. Ker stojijo hiša, kozolec in druga poslopja sosedov v neposredni bližini, je pretila največja opasnost, da bo ogenj upepelil tudi to. K sreči so se domačini kmalu prebudili in oblivali najbližje strehe z vodo in jih pokrili z mokrimi plahtami ter tako udušili ogenj, ki se je že prijel hiše prizadetega gospodarja. Medtem so požar opazili v nabrežju ležeči vasi Čemšeniku. Prihiteli so z ročno brizgalno, kmalu za njimi gasilci iz Izlak in Lok, ti slednji z motorno brizgalno. Zaradi oddaljene vode so zvezali ročno in motorno brizgalno ter na ta način uspešno pogasili nevarno žerjavico, kajti hlev sam je zgorel v dvajsetih minutah. Iz hleva in prizidanega svinjaka so rešili vso živino, zgorela pa je perutnina, ki je tlečih kril frčala v pogubne plamene. Žal ni bilo mogoče rešiti gospodarskega orodja, zaradi česar je škoda precej občutna, a je skoro krita z zavarovalnino. Kolikor je bilo mogoče preceniti, znaša 30—40.000 dinarjev. Pri gašenju se je nevarno opekla ena ženska, pa tudi gospodar je odnesel lažje opekline

Francoski vojaški ataše v Moskvi

Pariz, 8. aprila. AA. Iz Moskve poročajo, da je danes prispel tja polkovnik Madras, prvi francoski vojaški odposlanec na moskovskem poslaništvu. Polkovnika Madrasa je na postaji sprejel med drugim tudi komisar za vojsko Vorošilov. V kratkem bodo tudi Sovjeti imenovali svojega vojaškega atašeja v Parizu. Havasov dopisnik javlja iz Moskve, da v tamkajšnjih diplomatskih in ruskih političnih krogih živahno komentirajo prihod francoskega vojaškega odposlanca in skorajšnje imenovanje sovjetskega vojaškega atašeja v Parizu.

Francoska letalka izginila

— **Pariz, 8.** aprila AA. Iz Ranguna poročajo, da tamkaj še ničesar ne vedo o usodi francoske letalke Marys Hils, ki je na poti iz Pariza v Tokio. Včeraj bi morala pogumna letalka prispeti v Rangun, a je dosedaj še niso mogli najti.

Belgijski kraljevski par v Jeruzalemu

Pariz, 8. aprila AA. Belgijska kraljevska dvojica je danes prispela incognito v Jeruzalem.

Sport in poroke

Med raznimi senzacijami, ki jih je prinesla zadnja olimpiada ni bila — vsaj po ameriških pojmih — najmanjša ona o zaroki olimpijske prvakinje, in sicer — da je bil efekt še večji — zmagovalcev v enakih disciplinah. Čitateljem je gotovo še v spominu, da sta se sredi olimpijskega vrveža zaročila prvak v vodnih skokih za gospode Mickey R. Galitzen in prvakinja v isti disciplini za dame Georgija Coleman. Olimpijski zaročni par se je moral neštetokrat postaviti pred kamere in zvočne filme, tako so z veseljem takrat beležili ameriški listi.

Primer zaroke obeh mojstrov v skakanju z deske v Los Angelesu je gotovo prvi te vrste in ga dozdaj med sportniki še ni bilo tako svojevrstnega. Zato pa so v zadnjem času zakoni med znanimi in tudi slavnimi sportniki obeh spolov skoraj že vsakdanji pojav. Saj je res na dlani, da išče in najde mladi svet prav v sportu, kjer se človek najprej pokaže vsega in kjer se najbolj prikažeta njegova narava in značaj, primerno izpopolnitev, ki je potrebna za sklenitev zakona. Skupno življenje obeh spolov na zelenem polju, v in ob vodi, na teniškem igrišču ali v sedlu, nudi najboljšo priložnost, da se mladina medsebojno spozna in cení brez dvoma boljše kot z znanstvi na veselicah ali v prisiljenih družbah.

Zato poznamo v novejši sportni zgodovini vrsto takozvanih sportnih zakonov Iz vseh taborov se zbirajo ti pari: običajno in najlažje pa se najdejo v isti sportni disciplini in menda je ni panoge, v kateri še ne bi bili sklenjeni zakoni med njenimi ljubitelji obeh spolov Najčešči so kajpak sportni zakoni v onih panogah, ki jih oba spola številčno najbolj gojita.

V plavalnem sportu so takšni zakoni menda najbolj pogosti. Odlični nemški plavač Küppers v hrbtnem plavanju se je poročil z odlično plavačico Erkens. Ernst Vierkötter, ki je kot prvi preplaval Rokavski preliv, se je oženil s »koleginjo« Döbler, ki je včasi tudi prvačila v takšnih disciplinah; oba živita zdaj v Ameriki. Madžar dr. Barany je »vskočil« v drug tabor in si je izbral boljšo polovico med igralkami tenisa, prvakinjo Oberschall. Takšnih in sličnih primerov imamo tudi v domačem sportu mnogo.

Še bolj »plodovite« za sklepanje zakonskih zvez so one sportne panoge, ki jih gojijo moški in ženske skupno in v katerih se medsebojno izpopolnjujejo, n. pr. posebno v tenisu in drsanju. Brez dvoma je bilo sportno udejstvovanje pri takih parih prvi povod za zakonsko skupnost. Za takšne pare imamo med sportniki nekaj slavnih primerov.

Pred petimi leti sta postala olimpijska prvaka v umetnem drsanju Francoza g. Brunet in gdč. Joly; štiri leta pozneje sta ponovno osvojila ta naslov, toda že kot zakonca Brunet. Prav tako sta postala dosmrtni par tudi Ernst Gaste in Elza Kiesshauer, ki sta si še pred skokom v zakonski jarem osvojila naslov nemških prvakov.

Da tudi na teniških igriščih ni izključeno, da bi se človek ne ogrel za svojo nasprotnico ali soigralko, imamo pomemben primer v Angliji, kjer sta se »vzela« Betty Nuthall — ena izmed najboljših — in prav dobri Mr Spence ter nastopala odslej kot mešani par na velikih prireditvah Prav tako zanimiv je tudi primer zakoncev Crawford iz Avstralije, ki sta bila vsaj l. 1931 najboljša teniška igralca v domovini, torej tudi redek primer razumevanja v sportu in življenju.

Nekoliko manj »čisti«, toda prav za prav tudi sportni zakoni so vsi oni, ki so bili — in bodo še — sklenjeni med raznimi funkcionarji posameznih sportnih organizacij ali klubov in izvajajočimi članicami v tej ali oni panogi. Eden izmed spremljevalcev nemške ekipe za Los Angeles se je n. pr. pozneje poročil z Olgo Jordan, večkratno prvakinjo v vodnih skokih, s katero sta skupno potovala v Ameriko in nazaj. Tudi za takšne »polovične« sportne zakone bi lahko našteli v domačem sportnem življenju več prav dobrih primerov.

Vse to kaže, da sport v številnih primerih pospešuje sklepanje zakonov. Ker se dozdaj ni slišalo, da bi zakonci — ki so se spravili »pod streho« v znamenju sporta — razhajali, lahko domnevamo, da se vsi počutijo dobro in so ti zakoni popolnoma dosegli namen, ki so ga imeli. Še bolj pa se lahko veselimo potomcev teh sportnih zakonov, ker se nam pri takšnih starših ni treba bati za njihovo vzgojo.

Kje so meje telesnih sil?

Na zadnji olimpiadi je neka deklica v 11.8 sekunde pretekla 100 m! Za kilometer bi bila torej potrebovala 1 minuto in 38 sekund in — če bi bila v tej hitrosti vztrajala eno uro, bi bila v tem času pretekla 30 km — torej dosegla hitrost osebnega vlaka. Za primero naj navedemo, da traja normalni korak odraslega človeka 0.99 sekunde in bi torej človek v tem koraku v 11.8 sekunde prišel 18 m daleč! Deklica je stopala po tem računu 5.5 krat hitrejše. Ta čudežna deklica je morala vsak gib med hojo oz. tekom izvršiti več kot petkrat hitrejše od normalnega človeka. Kako je sploh mogoče, da človeško telo vzdrži to veliko hitrost, kako more dihati in kakšno delo mora med tem opravljati srce?

Vse to se da doseči in še več, toda po znani resnici, da je mnogo poklicanih, pa malo izvoljenih. Te hitrosti so pridržane le zelo krepkim ljudem in ljudem s posebno tajnostjo — treningom. Človek, ki teče z brzino 30 km na uro, lahko diha, da celo prav dobro in enakomerno mora dihati, ker sicer ne bi mogel vzdržati takšnega tempa. Čim hitrejše so kretnje, tem hitrejše je tudi dihanje; a 135 m na minuto vdihamo in izdihamo 24krat, s 300 m pa že 45 krat. To razmerje se seveda stopnuje z brzino, obenem pa se dvigne tudi temperatura. Saj potrebujemo za 15 km dolgo vožnjo s kolesom na dobri cesti okoli 650 kalorij več energije.

Zaradi hitrejšega dihanja pa kroži hitrejše tudi kri, bije hitrejše tudi srce in vse telo deluje z vsemi silami in rezervami. Meja telesnih sil sega torej do tja, ko ni več rezerv, ko srce ne more več delovati hitrejše, ko začne pojemati »sapa« in previsoka temperatura ovira presnavljanje. Seveda je ta meja pri raznih ljudeh različna in se z vajo lahko spreminja. Če mora kdo, ki ni vajen kakšnega dela, kar naenkrat pričeti z njim, mu postane vroče, srce mu bije hitrejše, dihanje se pospeši in posledica vsega tega je, da je kmalu izčrpan Ta nenadna sprememba ni posledica večjega napora, temveč se pokaže zato, ker deluje telo v vseh delih dasi to za opravljanje omenjenega dela ne bi bilo potrebno Kdor hoče torej doseči, da mišice delujejo kar najpravilnejše, najsmotrenejše in najbolj ekonomično, mora trenirati. Opravljati samo potrebno in nič drugega, to je trening, to je tajnost one deklice, ki je pretekla 100 m v malo manj kot 12 sekundah. Če bi n. pr. z rokami počivala, bi že ne dosegla več te brzine.

Razen treninga mora sportnik tudi pravilno živeti in se prehranjevati kakor je treba za velike naloge, ki ga čakajo na sportnih tleh. Natančnejša navodila o tem se dajo opisati samo v splošnem. Sportnikova prehrana mora biti zadostna, toda po možnosti lahko prebavljiva, ki hitro ustvarja potrebne množine energije .Meje človeških uspehov na tem polju se še zmerom dvigajo; saj je znano, da sportniki kar dnevno postavljajo nove rekorde, ki pa so dosegljivi samo s treningom

Če hoče sportnik trenirati mora opustiti vse odvišno in v prav tem oziru so nekateri dosegli neverjetne stvari. Tako so n. pr. ugotovili pri tekačih, da dihajo v najhujšem teku prav tako enakomerno kot tedaj, če počivajo. Pljuča dobivajo torej pri njih kisik v enakih množinah kot sicer. Slične pojave opazujemo lahko pri srcu, znojenju in dviganju temperature. Trening ne utrdi samo človeka kot celoto, temveč tudi vsak posamezni organ, predvsem seveda mišice. Ta podrobna utrjenost je še prav posebnega pomena, ker je prav ona prava podlaga za velike uspehe.

Najglobljí pomen vsakega rekordnega uspeha pa je: Dokazati je treba, kako velika je razlika med vsakdanjim uspehom in pravo mejo naših sil. Prav okolnost, da vidimo okoli sebe, kaj bi se dalo doseči in kako malo dosežemo sami, nas najbolj vzpodbuja za nove poskuse.

TEDEN DNI FILMA

Vsebina filma „Don Quichotte“

Don Kišot živi v svetu sanj, daleč od praktičnega življenja. Njegova hiša je polna knjig večinoma takih, kjer so opisana junaštva hrabrih vitezov, ki so posvetili vse svoje misli in vso svojo moč v službi lepim ženam. Povesti davnine so tako vplivale na Don Kišota, da je v njih pozabil na sedanjost. Prodal je celo svoje ostalo imetje, da bi povečal svojo knjižnico. Ta strast Don Kišota je upropaščala njegovo rodbino in znance.

Zdajci pride Sancho Panza z novimi knjigami, ki jih je bil prejel v smešno zameno za najbohotnejšo živado! Don Kišotova nečakinja Marija in nečak Carrasco pozoveta vaškega duhovna, da se uveri o duševni bolezni njunega strica. Ni jima znano, da se je Don Kišot medtem odločil zapustiti svoj dom in kreniti v širni svet, kjer hoče poslej živeti kakor slavni junaki iz njegovih knjig: zatiral bo slabo, a vse zlo zamenjal z dobrim. Sancho mu hoče slediti, ker je Don Kišotova miselnost tudi njega očarala. Predaja se iluziji, da posta nekoč vladar na kakem bajnem otoku.

Zvečer se poslovi Don Kišot od svojega doma ter krene v novo življenje, oborožen s kopjem in v jeklenem oklepu. Pot ga vodi mimo vaške krčme, v kateri pravkar uprizarja potujoča igralska skupina pustolovščine Amadije in Marlina. Pod vplivom bujne fantazije zamenjava Don Kišot igro z resničnim življenjem in plane s kopjem na oder. Zbrano občinstvo je vse zbegano, a slednjič bruhne v smeh nad tem izpadom tem bolj, ko vidi, kako je padel Don Kišot pred Amadijo na kolena, roteč jo, da ga posveti v viteza. Igralka je razumela položaj in mu izpolni željo.

Tako je postal Don Kišot vitez. Zdaj si še mora izbrati damo. Svojo uslužnost ponudi Dulcineji, postrežnici v nekem prenočišču. Njo hoče v svojem navdušenju nositi kot utelešeno krepost, nedolžnost in zvestobo. Z njenim imenom na ustnah hoče ustvarjati velika dela. Sancha je potrl ta nepotrebni heroizem.

»Gospod,« opozori oproda viteza, »žejen in lačen sem., daj, da si odpočijem pri pogrnjeni mizi!«

»Kako moreš ziniti tako željo,« zavpije Don Kišot. »Ali ne veš, da pravi vitez nikoli ne je in ne pije in tudi nikdar ne počiva? Poglej, tamle se nama približuje gorostasna čreda — beži mi s pota, da jih pokoljem!!«

In še preden ga je Sancho mogel zadržati, vzpodbode Don Kišot svoje kljuse Rosinanto in razprši ovčjo čredo, ki se je mirno pasla.

»Evo ti,« vzklikne Don Kišot, »to je moja prva zmaga nad zlobnim duhom! Da to proslavimo, se mi odpravi takoj odtod in pokloni mojo kapo lepi in plemeniti Dulcineji! A vrni se mi z novo kapo!«

Sancho se ves navdušen loti te naloge, ker se je odločil, da bo izkoristil to priliko za to, da se naje do sitega.

Pastirji, ki so čuvali ovce, so tožili Don Kišota in komaj je Sancho sedel za mizo, ga iznenadi policija. Posreči se mu, da uide, ali mimogrede se mu nudi prilika videti Dulcinejo ter dobiti od nje povsem drugačen vtis kakor ga ima Don Kišot.

Sancho skuša opozarjati svojega gospodarja na pretečo opasnost, toda Don Kišot ga brezobzirno prekine: »Molči, nepridiprav! Mar naj čepim kraj peči, dočim mi moški nemilosrčno odvajajo žrtve svojih divjatev! Poberi se mi s pota!« in z Dulcinejinim imenom na ustih plane nad oboroženе vojake, ki so gnali uklenjene razbojnike. Vojaki zbeže, a roparji se oproste okovov. Ne razumejo tega, kar se je pravkar zgodilo in začudeno strme v moža, ki je tvegal lastno prostost za njihovo svobodo. Njih začudenje pa je še večje, ko jih rešitelj pozove, da bi se šli poklonit njegovi Dulcineji.

»Izraziti ji boste moje najglobje spoštovanje in povedali ji boste, kako branim slabotne in ponižne!«

Vsi prično kričati in ga obmetavati s kamenjem. Nato se razbeže. Don Kišot pa

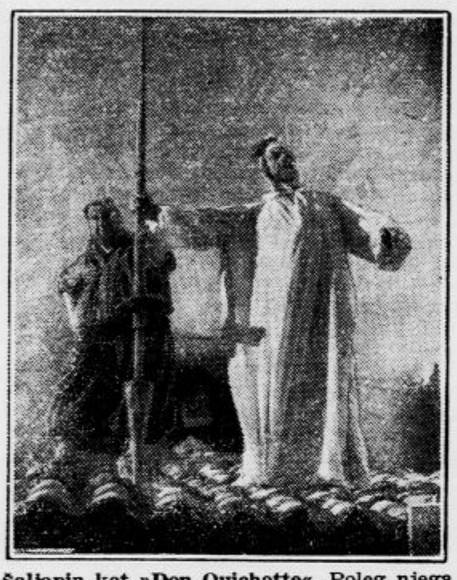

Šaljapin kot »Don Quichotte«. Poleg njega njegov oproda Sancho Panza (Dorvile) v enem najznamenitejših prizorov filma

se ves okrvavljen zgrudi v prah, izmučen bolj duševno kakor telesno.

Cerkvene in policijske oblasti intervenirajo pri vojvodi, naj kaznuje modrijana Don Kišota, ki vznemirja sicer mirni narod. Toda Marija, Don Kišotova nečakinja, iskreno spoštuje svojega strica. Marijo ljubi njen bratranec Carasco in ona mu obljubi, da ga vzame, ako on pomaga Don Kišotu. Strast navdahne Carascu izreden dar govora in vojvoda pristane na to, da iztrezni Don Kišota na mil in vesel način.

Don Kišot kar žari od ponosa, ko pride k njemu vojvodski sel ter ga pozove na dvor.

Na dvoru so priredili sijajno zabavo. Mnogo lepih žen je prišlo tjakaj, ki vse izkazujejo glasovitemu vitezu svojo posebno pažnjo.

Po banketu tekmuje Don Kišot z nasprotnikom, čigar ime mu je nepoznano. Dogovorjeno je, da se mora premagani umakniti v hišo in je ne sme nikoli več zapustiti. Tako se nadeja vojvoda z lokavostjo odvrniti Don Kišota od nadaljnjih pustolovščin, a obenem tudi zadovoljiti njegove nasprotnike.

Toda Don Kišot se je lotil s tolikim pogumom svojega nasprotnika, da mu izbije čelado z glavo. In glej — v svojem tekmecu spozna svojega nečaka Carasca. V Don Kišotu se vzbudi sum, da so se

Arleta Marchallova, Šaljapinova partnerica v filmu »Don Quichotte«

hoteli ponorčevati iz njega. Zato zapusti brez besed vojvodski dvor v spremstvu zvestega Sancha.

Spotoma sreča kmete, ki so nosili žito v mlin. Don Kišot sliši, kako se pritožujejo nad vremenom, nad visokimi davki in nad neusmiljenimi odvetniki, ki so jim odvzeli celo osle, da morajo sedaj nositi tovor na lastnih plečih.

Njih pritožbe ga silno ganejo. V mlinih, ki pošastno štrle proti nebu, vidi strašne, zlobne duhove. Da jim odvzame čarobno hudodelno moč, se zapodi Don Kišot proti veternjakom. Prihod policije ga reši iz mučne situacije, toda zdaj je padel v roke svojim največjim neprijateljem.

Telesno in duševno zlomljenega ga zapro v kletko in ga na vozu odpeljejo v njegov rojstni kraj.

Tu pa čaka Don Kišota še večja preizkušnja. Da bi ga osvobodili škodljivega vpliva knjig, kot vzroka njegovih bedastoč, odrede, da se vse Don Kišotove knjige sežgo. One knjige, ki so dajale čar njegovemu življenju, vso vzvišenost njegovim mislim. One knjige, iz katerih je črpal nauk o plemenitih činih nekdanjih vitezov.

Don Kišot ne more preboleti tega udarca. Ko požar ugaša, ugaša tudi njegova moč. V trenutku, ko pogoltne dim poslednji plamen onega, kar je bila Don Kišotova strast, ugasne tudi njegovo življenje.

Sancho milo plaka kraj mrtvega gospodarja, ki ga je bil seznanil s tolikimi lepimi sanjami, s tolikimi divnimi iluzijami. Ostale mu bodo kot najlepši spomin na rajnkega.

Kmetje, ki so prisostvovali celemu prizoru, obmolknejo. Pogled na to smrt, prepolno plemenitosti, jim odpre oči in oni prično razumevati veličino duše in vzvišenost duha velikodušnega človeka, ki so ga smatrali za norca le zato, ker mu niso mogli slediti do njegovih idealnih višin.

Filmski drobiž

Ana Karenina v Parizu. V režiji Ozepa, znanega ruskega mojstra, prično Francozi snimati slavni roman L. N. Tolstega: Ana Karenina. Glavno vlogo bo igrala Lil Dagover.

Dita Parlo se je vrnila s svojega potovanja okrog sveta v Berlin.

Jannings je angažiran v Angliji in to pri družbi Gaumont British za glavno vlogo v filmu »Channel Crossing«.

Maurice Chevalier se namerava za stalno vrniti iz Amerike ter v Franciji skupno z Marcelom Pagnolom izdelovati filme.

Dorothea Wieck je v četrtek odpotovala preko New Yorka v Hollywood, kjer je angažirana od družbe Paramount.

Fritz Kampers se je poročil z gospodično Lizeloto Lösslerjevo. Mladi zakonski mož pa je tako strašno zaposlen, da je moral takoj po poroki zopet v filmski atelje.

Gary Cooper se poda na lov na Kitajsko in namerava pri tej priliki izdelati zanimiv ekspedicijski film.

Hoover shujšal za 12 kg

Zdravnik Bele hiše v Ameriki dr. Boone je izdal poročilo o zdravstvenem stanju bivšega predsednika Zedinjenih držav Hooverja ter ugotavlja, da je izgubil Hoover za svojega vladanja 12 kg telesne teže. Ta izguba pa ni prav nič usodna zanj, kajti Hoover je ostavil Belo hišo pri trdnem zdravju in v najboljših pogojih, da učaka visoko starost.

Najlepše oko — sedemdesetletne ženske

V Parizu se je pred kratkim vršila lepotna tekma z geslom »Najlepše oko«. Tekmovalke so se morale predstaviti komisiji v sinjem dominu. Bile so popolnoma zakrite, samo pred očmi so imele odprtine, da je žirija lahko sodila. V tekmi je zmagala neka 70 letna dama, ki še vedno dela, da lahko vzdržuje in vzgaja svojo vnukinjo.

Vremenski pregled

Vreme je ostalo ves teden zredno enakomerno, lepo spomladansko sicer, a vendar ne še posebno toplo, pa tudi ne več hladno, malokdaj popolnoma jasno, a tudi ne preveč oblačno. Suho pa je bilo ves teden, za pomladanski čas že presuho, zakaj sedaj bi bilo najbolje, če bi vsak tretji ali četrti dan malo primočilo. Spričo tega vegetacija ne napreduje preveč hitro.

Razporeditev zračnega tlaka, ki nam naklanja tako vreme, je prav tipično pomladna. Azorski maksimum se je razširil čez južnozapadno Evropo, kjer se drži visok zračni pritisk s središčem nad severno Francijo in sosednimi predeli. V severni Evropi in zlasti tudi nad srednjo ter južno Rusijo je zračni pritisk nižji. V taki situaciji gospodujejo nad srednjo Evropo vetrovi od severozapada, ki prinašajo zrak s severnega Atlantskega oceana, ki je bolj hladen in vlažen. Zato je marsikje deževalo ta teden, na severnovzhodnem Poljskem in v Ukrajini celo snežilo, zlasti pa so pogosto dobile dež dežele v Severnih Alpah. Naši kraji na južni strani Alp so nekako v zatišju; tu mora zrak čez gore, preden pride do nas, zato se že odcedi na oni strani in pride semkaj razmeroma suh. Zato se nam je nebo pač večkrat prepreglo z oblaki, a deževja vendarle nismo dobili.

Tudi ostala Evropa ta teden ni imela vremenskih preobratov. Povsod se uveljavlja pričetek pomladi, ali nikjer ni posebno toplo, zakaj na splošno prevladuje zračni tok od severa in ozračje je povsod precej hladno. Pri tem pa vlada na široko zelo enakomerna temperatura. Samo severna Rusija in Finska imata še temperaturo pod ničlo, v nekaterih predelih še prav znatno, celo do —20 stopinj. Ravno proti koncu tedna se je odtod zagnal tok mrzlega zraka proti jugu, kamor prodira čez baltiško področje, razlivajoč se zlasti čez Poljsko in Ukrajino in povzročajoč padavine.

✝

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena mama in teta, gospa

KATARINA ŽAN,

roj. Porenta

mesarica

danes, dne 9. aprila 1933 ob ½ 15. uri v 80. letu življenja, večkrat previdena s tolažili sv. vere, popolnoma vdana v voljo božjo, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blage pokojnice bo v torek ob 16. uri iz hiše žalosti, Bohoričeva ulica št. 11.

Nepozabno mamo in teto priporočamo v pobožno molitev.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v župni cerkvi sv. Petra v sredo ob 6. uri zjutraj.

Večna luč naj ji sveti, naj počiva v miru!

V Ljubljani, dne 9. aprila 19...

Žalujoči ostali

MALI OGLASI

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali šifre pa 3 Din. (1)

Damsko frizerko za izpomaganje za dalj časa, eventuelno tudi za stalno, išče salon Grad Aleksander. Ljubljana, Kongresni trg 6, z takojšnjim nastopom. 11639-1

Brivsko-frizerski pomočnik odnosno frizerka, ki tudi striže in brije, dobi mesto. Služba nastopi lahko takoj. Zrimšek, Litija. 11618-1

Inkasanta mladega, samskega sprejmem. Nastop službe takoj. Predpogoj kolo in jamstvo Din 30.000. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »1000«. 11613-1

Vrtnarja praktičnega — samskega, sprejme uprava veleposestva pl. Pongrac, Dornava, pošta Moškanjci niže Ptuja 11491-1

Plačilna natakarica s primi referencami, 20 do 30 let stara, zmožna kavelje, vljudna, postrežljiva in nemščine ali še kakega drugega jezika zmožna, dobi nameščenje. Ponudbe z navedbo dosedanjega za posenja na područ. Jutra v Celju pod »Prijazna«. — Ponudbi je priložiti tudi spričevala in sliko 11514-1

Železninar perfekten in spreten prodajalec, z večletno prakso vešč slovenskega in nemškega jezika, dobi službo. Ponudbe s prepisi spričeval in navedbo plače naslovi na oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani pod značko »Prva moč« 11519-1

Restavracijsko osobje: pomožno kuharico, jelonoše, pomožne natakarice, pomivalke itd. sprejme hotel »Bellevue« v Ljubljani. 11533-1

Praktikantinjo z malo maturo za vodstvo pogodbene pošte sprejmem v dvoletno brezplačno vežbanje. Ponudbe pod »Pošta« ekspedirati na oglasni oddelek »Jutra«. 11542-1

Rezbar. pomočnika in dobrega slikarja za poslikanje galanterijskih predmetov sprejme Drago Višnar, Jesenice. — Istotam se kupi rabljeno **rezbarsko orodje.** 11447-1

Plačilno natakarico in hotelskega slugo v starosti 24—28 let, z znanjem nemščine sprejmem preko sezone za hotel na Bledu. — Ponudbe samo s sliko na oglasni oddelek »Jutra« pod »Poštenje 22« 11264-1

Pisarniško moč mlajšo, z lepo ročno pisavo, hitro in zanesljivo računarico sprejmem takoj. Lastnoročno pisane ponudbe je poslati na Tekstilno tovarno Beer, Hribernik & Comp., Št. Vid nad Ljubljano 11363-1

Mlado dekle 18—21 let, simpatično, ki je vajeno nekoliko streči gostom v gostilni in opravljati ostala hišna opravila, sprejmem. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 11544-1

Služba obč. tajnika občine St. Vid n. C. se razpisuje. Plača po dogovoru. Nastop že 20. t. m. Prošnje za to mesto naj vlagajo samo popolnoma zmožni s spričevali na županstvo. — Županstvo Sv. Vid nad Cerknico, dne 6. 4. 1933. 11540-1

Gospodjicu prodavačicu čistu, okretnu, trgovačka duha tražim za trgovinu mljekarstvo delikatesu voća i povrća. — Plaća 250 Din mjesečno sa 5 procenata. — Stan hrana pranje rublja. Mjesto trajno, na stup odmah. Garancija gotovina 3000 Din. Upitati Hanika Eder, Zagreb, Tkalčićeva ul. 82 prizemno lijevo. 11578-1

Železostrugarja mladega, sprejmem. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Železostrugar«. 11453-1

Kot malo pomoč sprejmem v trgovini mlajše dekle, ki je trgovsko že nekoliko izvežbano. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 11588-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Pekovski pomočnik mešane stroke, vsestransko izvežban, priden in pošten, išče službo za takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Marljiv pomočnik«. 11625-2

Kroj. pomočnik išče stalno nameščenje za večke kose. Naslov: Kovačič Alojzij, Sv. Marjeta pri Moškanjcih. 11419-2

Prileten mož zdrave postave — zmožen več jezikov in primerne kavcije, želi službo paznika, vratarja ali inkasanta v Celju ali okolici. — Ponudbe na područ. Jutra v Celju pod »Inkasant«. 11420-2

Stavbovodja samostojen, in risar, z večletno prakso v visokih in nizkih stavbah, vešč v podzemnih in vodnih delih, išče zaposlenje. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Vodja« 11642-2

Elektrikar samostojen, ki je služil 12 let kot obratovodja, išče primerno službo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani 11515-2

Dekle z dežele pridno in pošteno, vajeno vseh hišnih del, precej kuhe in šivanja ter ročnih del, želi premeniti službo s 15 majem k majhni družini brez otrok, v mesto Celje. Vroni Kranjc, Maribor, Meljska cesta št. 34. 11347-2

Kmetsko dekle brez staršev, staro 16 let, išče službo sobarice, ali k otrokom. — Naslov: Milka Trošt, pošta Sv. Jurij ob Taboru, Kapla štev. 26 11518-2

Mlada gospa izučena v šivanju perila, išče kakršnokoli zaposlenje. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 11634-2

Šivilja s spričevali, išče mesto šiviljske pomočnice. — Sprejme tudi službo sobarice, ali gre za hišna dela v trgovino — najraje v Ljubljani ali Celju. Dopise na naslov: P. Kramarič, poštno ležeče Gradac v Beli krajini. 11485-2

Mesarski pomočnik in prekajevalec, išče stalno mesto. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 11436-2

Prodajalka starejša in popolnoma samostojna, z večletno prakso kot voditeljica trgovine z meš. blagom, želi primerno službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 11446-2

Službo sluge tekača, raznašalca ali kaj sličnega iščem. Imam lastno kolo in pobožim 800 Din kavcije. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Hvaležen«. 11374-2

Krojaški pomočnik želi stopiti v službo takoj ali pozneje v mestu ali večjem kraju. — Gre tudi proti manjši plači. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 11556-2

Avtomehanik-šofer zmožen tudi kovaškega poklica, star 25 let, prosta vojaščine, samski, marljiv, vajen vsakega dela, išče kakršno-koli zaposlitev. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 11562-2

Kuharica z dobrimi spričevali, vešča vseh gospodinjskih del, išče mesta, najraje pri samostojnih. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 11543-2

Zaslužek

Kdor išče zaslužka, plača za vsako besedo 50 par; za naslov ali šifro 3 Din. — Kdor nudi zaslužek, pa za vsako besedo 1 Din, za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (3)

Pokončevanje mrčesa z dvaindvajset let preizkušenim sredstvom, brez strupenih plinov. Stanovanje takoj zopet porabno! Miroslav Zor, Dunajska 1a/IV. 154-37

Prodam

Oglasi izg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Petsedežni avto »Fiat«, tipa 521, 6 cilinderski, osebni, zaprta karoserija, vožen 8000 km, v brezhibnem stanju, ugodno naprodaj. — Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 11679-10

Otroški vozliček športni, ter pletena posteljica, zelo poceni naprodaj. Grabičevča 6. 11621-6

Stružnico (Leitspindel), manjšo, proda **odpadno pločevino** črno in pocinkano kupi Josip Štirn, Dravlje pri Ljubljani. 11617-6

Otroško vozički najnovejše oblike, po zelo nizkih cenah v trgovini M. Tomšič, Sv. Petra cesta št. 52. 11386-6

Otroški vozliček moderen, rabljen, proda Korošec, Zelena jama — Prešernova ulica št. 26/I.

Mlekarne! Parni in sirni kotel, ročni posnemalnik, 2 hladilnika, gnetilnik za maslo, Gerber razno posodo, cevi in drugo proda Mlekarska zadruga Sv. Lovrenc na Dravskem polju. 11432-6

Kmetovalci, pozor! Rabljen steberski gepel po zelo nizki ceni proda Ivan Marković, Jesenice-Fužine. 11433-6

Čoln zložljivec dvosedežni, z jadrom, vsemi potrebščinami in šotor, izvrstno ohranjeno, prodam po ugodni ceni. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 11308-6

Muzeji, priložnostni nakup! Prodam lepe, pristne in dobro ohranjene slovenske narodne noše iz Žilske doline na Koroškem. — Vprašanja pod »Pristno« na oglasni oddelek Jutra. 11361-6

Kompleno opremo za mlekarno, delikateso ugodno prodam. Iščem posojila proti obrestim. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 11680-6

Kolinske vode v 26 dišavah. četrt 1 Chypre 7, 12 in 35 Din. četrt 1 Violette 12 in 35 Din. četrt 1 Jougère 20 Din. četrt 1. Franc. Origan 35 Din nudi drogerija R. Hafner, Sp. Šiška, Celovška c. 44. 11686-6

2 telefonska in indukcijska aparata z baterijami, uporabljiva za domači telefon, se ceno proda. Polzve se pri »Mela«, Tyrševa 20. 11676-6

20 gramofon. plošč prodam za 160 Din. Kupim pa staro žensko ali moško **kolo** Opekarska cesta štev. 10. 11639-6

Kolo za dečka 7—12 let starega, ugodno naprodaj v Jarnikovi ul. 9. 11669-6

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

100.000 Din posojila iščem. V varstvo odstopim prvovrstno 8 % hipoteko na veliki stanovanjski hiši. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Sigurne obresti« 11653-16

Knjižico Ljubljanske kreditne prodam za 70% proti gotovini. Berčun, Ljubljana, poštni predal 151. 11620-16

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (12)

Pohištvo dobro ohranjeno radi selitve poceni naprodaj Pred šolo 3/II. 11477-12

Spalnice masivne politirane 5000 šperane 3200 pleskane, kompletne z psiho in ogledalom 2000 V zalogi imam vsakovrstne moderne spalnice in kuhinje po najnižjih cenah. Sprejemam naročila. M. Andlovic, strojno mizarstvo, Komenskega ul. 34. 11555-12

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Mesečno sobo oddam takoj v bližini glavnega kolodvora v vili Maistrova ulica št. 14. 11623-23

Prazno sobo center, separirano, elektrika, tudi za pisarno oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 11624-23

Dva gospoda ali gospodični poceni sprejmem v lepo sobo in na prvovrstno hrano — na najlepši točk mesta. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 11615-23

Lepo sobo s souporabo kopalnice, v centru mesta poceni oddam Borštnikov trg 1/2, desno 11540-23

Mesečno sobo opremljeno ali prazno, na sončni vrtni strani s krasnim razgledom takoj oddam na Mirju. Verstovškova ulica 7. 11488-23

Sobo s posebnim vhodom oddam s 15. aprilom solidnemu gospodu na Jurčičevem trgu št. 2/2. 11473-23

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23-a)

Sobo s posebnim vhodom išče gospodična v sredini mesta za 1. maj. Naslov v oglasni oddelek »Jutra«. 11627-23a

Prazno sobo preprosto, s štedilnikom — iščem za takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »66«. 11647-23/a

Sobo mirno in svetlo, s separatnim vhodom, v sredini mesta želi gospod s 1. majem Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Mir« 11654-23/a

Preprosto sobico išče gospodična ali pa gre kot sostanovalka k samostojni gospe. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Svetlo«. 11553-23a

Razno

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (37)

Čolni na Ljubljanici se že izposojajo na Trnovskem pristanu. 11564-37

Olepšajte svoj vrt z ličnimi betonskimi pločami ob gredicah, katere nudi po zelo nizki ceni Joz. Cibilič, tvornica cementnih izdelkov, Tyrševa cesta 69. 8630

Obrt

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (30)

Slamnike najnovejše, nudi po nizkih cenah Zofi Laurenčič — Ljubljana, Mestni trg 7. Popravila 25 Din. 11591-30

Plašče za zdravnike kemičarje, brivce in obrtnike jopiče za natakarje, mecarje in druge obrti ter predpasnike za kuhinjo, dom in obrt, izdeluje Haman, Mestni trg štev 8. 7540-30

1. avgusta oddamo

stanovanje

z vsem komfortom, obsegajoče celo prvo nadstropje. Pripravno posebno za zdravnika, odvetnika ali drugo podjetje. Ponudbe pod šifro »Miklošičeva cesta« na oglasni oddelek »Jutra«. 4057

Ženska ročna dela sprejemam v izdelavo, kakor toledo tudi na svilo, vezenje, filet, monograme na svilo in kožim vbod. Dermota, Dolenjska c. 19. 11407-30

Trajno kodranje po 80 Din izvršuje Dinter Drago, pri cerkvi sv. Petra v Ljubljani. 10587-30

Telefon 2059

PREMOG suha drva

POGAČNIK

Bohoričeva ulica št. 5

158 **Izposojamo** plošče, gramofone in radio aparate. »ŠLAGER«, Aleksandrova cesta 4 (prehod »Viktorija« palače).

Novost! Kriza!

Dame!

Novootvorjena specijalna prikrojevalnica, modni salon Jožica Kumelj, Miklošičeva 14/I. Diplomirana v inozemstvu v anglo - francoskih krojih, nudi damam možnost, da v tej krizi izdelujejo svojo garderobo doma, ker jim prikroji vsako obleko po meri in žurnalu. Daje tudi nadaljnja navodila o izdelavi. V lastnem modnem salonu izdeluje najprecizneje vso damsko garderobo v najkrajšem času in zmerni ceni. 11700-37

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah **ČERNE — juvelir** Ljubljana, Wolfova ulica 8

Za praznike izbrane kapljice rizling, jeruzalemčan, cviček čez ulico liter po Din 9.--, posebna specialiteta Kuč-vino, zdravilna črnina, čez ulico liter po 10 Din. 4927

Regentin

Delo

dobi danes v teh težkih časih še najlažje vsak, če si doma opremi domačo pletilnico. Damo tekoče vsakomur delo s tem, ta mu odkupujemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mesečno za pletenje, kar dokazuje mnogo zahvalnih pisem. Če hočete delati in zaslužiti, obrnite se takoj na gratisprospekte na tvrdko: Domača pletarska industrija Josip Kalič, Maribor, Trubarjeva 2 odd. 6. 375

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.